



# Monikulttuurinen Asukastalo-Tellus

Mikkolan lähiöprojekti

Sosiaalialan koulutusohjelma,  
sosionomi  
Opinnäytetyö  
31.10.2008

---

Elina Rauhala

Koulutusohjelma		Suuntautumisvaihtoehto	
Sosiaalialan koulutusohjelma		Sosionomi AMK	
Tekijä/Tekijät			
Elina Rauhala			
Työn nimi			
Monikulttuurinen Asukastalo- Tellus - Mikkolan lähiöprojekti			
Työn laji		Aika	Sivumäärä
Opinnäytetyö		syksy 2008	49 + 4 liitettä
TIIVISTELMÄ			
<p>Tein opinnäytettyöni Suomen Pakolaisapu ry:n Kotilo-hankkeeseen. Hankkeen tavoitteena on kehittää malleja ja käytäntöjä maahanmuuttajien ja suomalaisten asumista varten. Työni keskittyy Kotilo-hankeessa perustettuun monikulttuuriseen Asukastalo- Tellukseen, joka sijaitsee Vantaan Mikkolassa. Asukastalon toimintaa organisoidaan pienten järjestöjen kautta. Järjestöt ovat myös suurimmaksi osaksi maahanmuuttajataustaisia. Työni tarkoituksena oli kartoittaa asukkaiden ja työntekijöiden kokemuksia asukastalosta ja sen toiminnoista. Asukastalon toiminnoista minua kiinnostivat erityisesti monikulttuuriset tapahtumat, joihin Mikkolan asukkaat saivat vapaasti osallistua. Lisäksi selvitin kehittämideoita asukastalon tulevaisuutta varten.</p> <p>Opinnäytetyöni on kvalitatiivinen ja aineiston keruumenetelmänä käytin teemahaastatteluja. Syksyllä 2008 haastattelin ryhmähaastattelussa neljää asukastalon kävijää ja yksilöhaastatteluissa kahta työntekijää, jotka toimivat eri tehtävissä asukastalossa ja Mikkolan alueella. Lisäaineistona käytin kyselylomaketta, joka kartoitti asukkaiden toivomuksia asukastalon toiminnoista. Teoreettisena viitekehiksenä käytin työssäni sosiokulttuurista innostamista.</p> <p>Työn tulosten mukaan asukastalolle ja sen toiminnoille on ollut selkeä tarve Mikkolan alueella. Asukastalon tilat ovat käytännölliset järjestötoiminnassa, vaikkakin yksi suuri yhteinen tila puuttuu. Mikkolan asukkaista erityisesti maahanmuuttajat ovat löytäneet Telluksen toiminnot ja heistä varsinkin somalialaiset naiset ovat käyneet järjestämässä omaehtoista toimintaa. Monikulttuuriset tapahtumat koettiin hyväksi keinoiksi tutustua eri kulttuureihin. Ongelmana on kuitenkin saada Mikkolan suomalaiset asukkaat toimintaan mukaan. Suomalaiset asukkaat saattavat myös kokea, että monikulttuuriset tapahtumat ovat vain maahanmuuttajille tarkoitettuja ja suunnattuja. Haastateltavien toiveena on, että asukastalon toiminta jatkuisi myös tulevaisuudessa. Haasteena on saada asukastalon järjestöt pyörittämään asukastalon toimintoja yhdessä sen jälkeen, kun Kotilo-hanke loppuu.</p> <p>Johtopäätöksenä voidaan todeta, että Mikkolan asukkaat tarvitsevat ajanviettopaikkaa, jossa tavata muita ihmisiä kahvikupin äärellä. Asukkaat voivat näin löytää kontakteja naapureihinsa. Suomalaisia asukkaita tulee myös innostaa sekä kannustaa asukastalon toimintoihin mukaan, sillä vielä he ovat jääneet taka-alalle. Maahanmuuttajat ovat olleet innokkaimpia ja aktiivisimpia asukkaita Mikkolan yhteisissä asukastapahtumissa. He kaipaavat silti lisää kontakteja suomalaisiin naapureihinsa.</p>			
Avainsanat			
lähiö, lähiöprojekti, maahanmuuttaja, monikulttuurisuus, sosiokulttuurinen innostaminen			

Degree Programme in		Degree
Social Services		Bachelor of Social Services
Author/Authors		
Elina Rauhala		
Title		
The Multicultural Community Center Tellus - Mikkola's Suburban Project		
Type of Work	Date	Pages
Final Project	Autumn 2008	49 + 4 appendices
<p>This study was part of the multicultural housing program Kotilo which was organized by the Finnish Refugee Council. The central goal of the Kotilo program was to promote the standard of living among immigrants and native Finns. The Kotilo program was based in suburban areas. One of the areas was Mikkola's suburb in Vantaa where the program plays a major part in constructing the Mikkola community center which is organization-centered. The purpose of this study was to collect experiences and thoughts about activities and facilities in the Community Center Tellus. The other purpose was to collect improvement ideas for the future of Tellus.</p> <p>The study was qualitative and the material was collected by theme interview. Seven interviewees were divided into three different interview groups. One group interview consisted of four visitors of Mikkola and two workers of the community center were interviewed in an individual interview in the autumn of 2008. Questionnaire forms of the activities of Tellus were also used as a further material. The theory of this study was socio-cultural animation.</p> <p>The results of the study were positive and lots of new improvement ideas were found. All interviewees thought that the community center and its activities were really needed in the area. The premises of the center were practicable although one big room is missing. Especially the Somalian female visitors of Mikkola found the place very important for them. They organized different meetings of their own. Multicultural meetings were also good ways to make people understand and know each other, without the obstacles created by cultural differences. One problem was still that Finns probably thought that the multicultural meetings were just organized for immigrants, and that is why they do not take part in them. The clear wish of the interviewees was that the Tellus would continue its activities in the future. The biggest worry was how the small organizations could organize all the functions in Tellus when the Kotilo program would be finished.</p> <p>Based on these results it is possible to say that the people of Mikkola need a meeting-place where they can go to meet other people and to have a chat and a cup of coffee. Through the Community Center Tellus Mikkola's inhabitants can get new relationships although native Finns need more support to take a part in joint activities. The immigrants of Mikkola are the most active groups to take part in joint activities in Mikkola. Still they find it difficult to get to know Finnish neighbors.</p>		
Keywords		
suburb, suburban project, immigrant, multiculturalism, socio-cultural animation		

## SISÄLLYS

	JOHDANTO .....	1
1	LÄHIÖ .....	3
	1.1 Syrjäytymisen ja juurettomuuden asuinalueet.....	3
	1.2 Lähiöt yhteisöprojektien kenttänä - Lähiöuudistus 2000 .....	4
	1.3 Asukastalot lähiöprojekteissa.....	6
2	MAAHANMUUTTAJA-ASUKKAAT LÄHIÖISSÄ .....	7
	2.1 Maahanmuuttajien asumisen erityispiirteitä.....	8
	2.2 Kunnan vastaus haasteeseen - Vantaan monikulttuurisuusohjelma.....	10
3	MONIKULTTUURISUUS SUOMESSA.....	10
	3.1 Monikulttuurisuus- käsitteenä.....	11
	3.2 Rasismista yliampuvaan suvaitsevaisuuteen.....	12
4	SUOMEN PAKOLAISAPU .....	13
	4.1 Kotilo- hanke maahanmuuttajien asumisen tukena .....	13
	4.1.1 Kotilo- hankkeen tavoitteet vuosina 2006-2008 .....	14
	4.2 Mikkolan Asukastalo- projektin taustaa.....	15
	4.2.1 Asukastalon tavoitteet ja toiminnan alkuvaiheita .....	16
	4.2.2 Telluksen tapahtumia 2008 - asukasiloja ja sambuuseja .....	18
5	SOSIOKULTTUURINEN INNOSTAMINEN TYÖN VIITEKEHYKSENÄ .....	19
	5.1 Innostamisen määrittelyä ja metodologiaa .....	19
	5.2 Innostajan toiminta ja projektit .....	20
	5.3 Innostaminen ja Mikkola-projekti.....	21
6	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS .....	22
	6.1 Tutkimustehtävä.....	22
	6.2 Tutkimusmenetelmä - ryhmä- ja yksilöhaastattelut .....	23
	6.2.1 Teemat haastattelun runkona.....	25
	6.2.2 SWOT- analyysi kehittämisvälineenä ja asukaskysely .....	26
	6.3 Haastateltavien valinta .....	27
	6.4 Haastattelujen toteutus ja aineiston litterointi.....	28
	6.5 Aineiston analysointia teemojen mukaan.....	28
7	TULOKSET .....	30
	7.1 Asukastalo- Tellus paikkana ja sen toimitilat .....	30
	7.2 ”Avoimien ovien”- kävijät .....	31
	7.3 Kotilo-projektin toiminnot Telluksessa .....	32
	7.4 Monikulttuuriset tapahtumat ja tutustuminen kulttuureihin .....	34
	7.5 Mikkolan alueen yhteishenki .....	36
	7.6 Telluksen ihanteet ja tulevaisuuden haasteet .....	37
	7.7 Asukastalon toiminnan kehittämisideat .....	39
8	TYÖN LUOTETTAVUUS JA YLEISTETTÄVYYS.....	41

9	JOHTOPÄÄTÖKSIÄ MIKKOLAN ASUKASTALO-PROJEKTISTA.....	43
10	POHDINTA .....	45

#### LÄHTEET

LIITE 1 HAASTATTELURUNKO

LIITE 2 KOTILO-PROJEKTIN TAPAHTUMAT TELLUKSESSA

LIITE 3 SWOT- ANALYYSI

LIITE 4 TELLUKSEN ASUKASKYSELY

## JOHDANTO

Tutkimuksien mukaan pääkaupunkiseudun suurten vuokratuloalueiden eli lähiöiden asumiseen liittyy erilaisia ongelmia. Ongelmien taustalla on yleensä syrjäytymistä, työttömyyttä, päihde- ja mielenterveysongelmia mutta myös uutena ryhmänä maahanmuuttajia koskevia haasteita. Alueiden ongelmat keskittyvät usein joihinkin yksittäisiin ja hajallaan oleviin vuokratuloihin, jotka voivat leimata koko asuinalueen negatiivisesti. Mikäli ongelmiin ei puututa, voivat sosiaaliset häiriöt ja viihtyvyysongelmat kärjistyä. Uusille asumisen tukimalleille on näin ollen kysyntää ja esimerkiksi lähiöprojektien avulla asumisen ongelmiin on pyritty löytämään ratkaisuja. (Hietikko 2004: 5,7-8.)

Maahanmuuttajien asema asumisongelmissa on erityisen vaikea, sillä heidän tulonsa, koulutustaustansa, työllistymismahdollisuutensa ja suomen kielen taitonsa ovat yleensä valtaväestöä heikkomat. Haasteita ovat luoneet myös maahanmuuttajien muuttoliikkeet muualta Suomesta pääkaupunkiseudulle. (Joroinen 2005:121.) Suomalaiset asumiskäytännöt ja pihakulttuuri ovat myös monille maahanmuuttajille uusia sekä outoja. Käsitukset yksityisestä ja julkisesta tilankäytöstä voivat olla erilaiset valtaväestöön nähden, jolloin konflikteja väistämättä sattuu asukkaiden välille. Tämän vuoksi maahanmuuttajien ja valtaväestön hyvät kohtaamispaikat taloyhtiöissä ja asuinalueilla ovat tulleet ensisijaisen tärkeiksi. (Alitolppa-Niitamo 2005: 41-42.)

Opinnäytetyöni aiheen sain Suomen Pakolaisavun 2006 aloittamasta Kotilo-hankkeesta, jonka tarkoituksena on kehittää käytäntöjä sekä malleja suomalaisten ja maahanmuuttajien asumista varten. Työni kohdistuu Kotilo-hankkeen sisällä aloitettuun Mikkolan Asukastalo- Tellus projektiin, jossa työskentelin reilun vuoden ajan. Erityistä projektissa oli se, että asukastalon toiminta on pienten järjestöjen organisoimaa. Lisäksi enemmistö näistä järjestöistä on maahanmuuttajataustaisia. Järjestöjen avulla Mikkolaan organisoidaan monipuolista toimintaa alueen eri-ikäisille ja erikielisille asukkaille. Kotilo- hankkeessa asukkaille järjestetään erilaisia keskusteluiltoja asumiseen liittyvistä aiheista. Asukastalon tarkoituksena on toimia monikulttuurisena ”olohuoneena”, jossa eri taustoista tulevat Mikkolan asukkaat voivat kohdata, tutustua ja järjestää omaa

toimintaa. (Mäenpää 2007.)

Opinnäytetyöni tarkoituksena on kartoittaa kvalitatiivisin menetelmin ihmisten mielipiteitä sekä kokemuksia Asukastalo- Telluksesta. Tässä työssä keskityn erityisesti asukastalon monikulttuurisiin toimintoihin. Lisäksi selvitän kehittämisideoita paikan tulevaisuutta varten. Tutkielman viitekehyksenä on sosiokulttuurinen innostaminen ja tutkimusmenetelmänä käytän ryhmähaastatteluja ja yksilöhaastatteluja. Lopullisissa tuloksissa hyödynnän myös syksyllä 2007 tehtyä Telluksen toimintojen asukaskyselyä. Saatuja tuloksia hyödyntää erityisesti Mikkolan Asukastalo- Tellus ja Suomen Pakolaisavun Kotilo-hanke. Toivon, että työstäni on hyötyä myös muille projektin yhteistyökumppaneille, kuten VAV- asunnot Oy ja Vantaan kaupunki.

Työni ensimmäiset kappaleet pohjustavat aiheeni taustaa lähiöiden ongelmien, lähiöuudistusprojektien, maahanmuuttajien asumiseen ja monikulttuurisuuteen liittyvien haasteiden kautta keskittyen varsinkin Vantaan alueeseen, johon myös Mikkolan alue kuuluu. Maahanmuuttajien asumisen erityispiirteet - kappaleessa käsittelen maahanmuuttajista lähinnä somalialaisia ja venäläisiä, sillä he ovat Mikkolan alueen suurimmat maahanmuuttajaryhmät.

## 1 LÄHIÖ

Suomalaisen lähiön käsite syntyi uudissanan 1940-luvulla (”asumalähiö”) ja on yksi kaupunkisuunnittelun virtauksista. Ensimmäiset lähiöt rakennettiin 50-luvulla Helsinkiin, keskustan liepeille. Tämän jälkeen rakentaminen keskittyi kauemmaksi kantakaupungista ja niin sanotut puoliteolliset metsälähiöt syntyivät. 1970-luvulla rakentaminen ohjattiin voimakkaasti lähiöihin ja keskustelu betonilähiöiden ongelmista kasvoi kerrostalovaltaisten alueiden laajentumisen myötä. Tällöin myös julkisuuden kiinnostus lähiöalueita kohtaan kasvoi voimakkaasti. 1980-luvulla lähiöiden rakentaminen hiipui ja 1990-luvulle tultaessa huomio kiinnittyi lähinnä niiden peruskorjauksiin ja parantamiseen, sillä uhkakuvat urbaanien lähiöiden rappeutumisesta kasvoivat. Kehittämishankkeiden avulla ryhdyttiinkin kartoittamaan lähiöiden fyysisen ja sosiaalisen ympäristön puutteita. (Roivainen 1999: 9,11-12.)

Lähiöllä tarkoitetaan yleisesti kerrostalovaltaisia asuntoalueita, jotka ovat kaupunkirakenteesta erillään. Lähiöt nähdään myös paikkana kaupungin reunalla, jossa maaseutu ja kaupungin rajamaa kohtaavat. Näiden alueiden suunnittelussa ja toteutuksessa on hyödynnetty myös lähiöideaa eli rakentamista vuokratalojen muodossa. Ongelmana laajalle lähiö-käsitteelle on se, että sen alle saatetaan laittaa suuri määrä hyvin erilaisia asuinalueita, jotka niin kooltaan kuin iältään poikkeavat toisistaan. Tämän vuoksi luokittelussa on ryhdytty hyödyntämään esimerkiksi asuinalueiden statuksen kehitystä ja ikää. (Roivainen 1999: 11-12, 122.) Tällä hetkellä lähiöiksi luokiteltuina on Suomessa noin 300 asuma-aluetta, joissa asuu noin miljoona ihmistä eli lähes viidennes Suomen asukkaista. Lähiöitä löytyy 50 kaupungista ja puolet niistä on rakennettu 70-luvulla suurimpiin kaupunkeihin. (Karjalainen 2003: 5.)

### 1.1 Syrjäytymisen ja juurettomuuden asuinalueet

1960-luvun lopulta 1990-luvulle asti lähiöitä ovat leimanneet yleisessä lähiökirjoittelussa alueiden ongelmat. Ongelmia on määritelty suhteessa lähiön sosiaalisiin, toiminnallisiin ja fyysisiin kategorioihin. Lähiöt on nähty rapistuneina ja huonosti suunniteltuina riskialueina, joissa asukkaat kokevat juurettomuutta. Palvelut on



koettu heikkoina ja toiminnallisesti alueita on kutsuttu lehtien otsikoissa pelkän asumistarpeen täyttävinä ”nukkumalähiöinä”. Sosiaalisesta näkökulmasta lähiöt on nähty epäsosiaalisina häiriöalueina, joissa eri alueilta muuttaneiden ihmisten kulttuurit törmäävät. (Roivainen 1999: 113-114.) Julkisuudessa lähiöistä tuli ensin maaltamuuttajien mutta nyttemmin maahanmuuttajien juurettomuuden symboleita. (Bäcklund - Korhonen 1998: 9).

1990- luvun laman myötä työttömyys ja köyhyys olivat mediassa esillä ja keskustelua hallitsi ongelmien sijoittuminen tiettyihin lähiöihin. Nähtiin, että syrjäytyneet olivat niitä ihmisiä, jotka asuivat lähiöalueilla. Uutta ajattelua oli myös se, että itse lähiöt koettiin syrjäytyneinä asuinalueina. Vastakkaisia näkemyksiä on kuitenkin kuultu asukkailta, jotka ovat nähneet asuinalueensa positiivisesta näkökulmasta. He ovat arvostaneet muun muassa niiden saasteettomuutta, lapsiturvallisuutta ja luonnonläheisyyttä. Asukkaat eivät ole kokeneet itseään syrjäytyneiksi, vaan he näkevät itsensä oman asuinalueensa positiivisen alueidentiteetin kautta. (Karjalainen 2003: 5-6.) Sama näkökulma on näkynyt myös 2000-luvun lähiökirjoittelussa, jossa asukkaat ovat puoltaneet lähiöalueidensa viihtyvyyttä rappeutumisen sijaan. Varsinkin lähiöiden ulkoiset parannukset ovat nostaneet asuinalueiden viihtyvyyttä niin kerrostaloissa, kaduilla kuin puistoissakin. (Salo - Kerminen 2008.)

## 1.2 Lähiöt yhteisöprojektien kenttänä - Lähiöuudistus 2000

Ensimmäiset lähiöiden kokeiluprojektit aloitettiin 1970-luvun lopulla. Tuolloin tärkeäksi nähtiin asukasdemokratian kehittäminen ja vaikutuskanavien lisääminen asuinalueille. 1990- luvulle tultaessa vanhat lähiöt olivat tulleet peruskorjauksen tarpeeseen, joten ensimmäiset ”korjausprojektit ”keskittyivät lähiöiden rakenteellisiin seikkoihin. Hieman myöhemmin varsinainen herätys projekteissa oli se, että alueellisen segregaaation pelättiin aiheuttavan slummiutumista. Huomio alkoi kohdistumaan lähiöiden sisäisiin tekijöihin kuten työttömyyteen, sosiaalisiin ongelmiin ja syrjäytymisen riskeihin. Uutena haasteena tuli maahanmuuttajien sopeutumisen ongelmat. 1990- luvun lähiöhankkeissa koettiin tärkeäksi myös työllisyyden, kulttuuripalveluiden, asunto-olojen ja yhdyskuntien toimivuuden parantaminen. Lähiötermin käyttö muuttui ja korvautui ainakin kuntien asuntopoliittisissa strategioissa asuinalue- ja asuinympäristö- termeillä. ( Karjalainen 2004: 6-9.)

Tutkimuksia asukkaiden tyytyväisyydestä omaan asuinalueeseen on tehty runsaasti 1990-luvun lopulla. Asukkaiden mielipiteiden tärkeys on noussut yhdeksi tärkeimmäksi osaksi asuinalueiden suunnittelua, vaikka todellisuudessa ei voida vielä sanoa asuinalueiden suunnittelukulttuurin muuttuneen asukkaiden mielipiteitä huomioivaksi. Tutkimustulokset asukkaista ja lähiöasumisesta ovat yleensä olleet pelkästään tilastollista tietoa asuinalueen asukkaista, heidän tavoista elää, sekä eriytyneempää tietoa valtavirrasta poikkeavista asukkaista. (Bäcklund - Korhonen 1998: 8,15.) Lähiöiden kehittämishankkeet ovat näin ollen nousseet tärkeiksi muutoksen käynnistäjiksi monissa kaupungeissa viimeisen viidentoista vuoden ajan. Näistä viimeisimmässä Lähiöuudistus 2000- ohjelmassa kehitettiin ja kartoitettiin hyviä lähiökehittämisen käytäntöjä kolmen vuoden ajan. (Ympäristöministeriö 2008/1.)

Vuosituhanen vaihteessa alkanutta Lähiöuudistus 2000-ohjelmaa ohjasi hallituksen asuntopoliittinen strategia ja sen yhteistyökumppaneina toimi muun muassa sosiaali- ja terveysministeriö sekä Suomen Kuntaliitto. Ohjelman tavoitteena oli lähiöiden kehittämisen tukeminen siten, että paikallisten projektien avulla etsittiin hyviä lähiökehittämisen käytäntöjä. Lähiöuudistuksen taustalla oli näkemys siitä, että asukkaiden hyvinvointi, elinympäristön laatu ja alueiden kilpailukyky koostuivat samoista elementeistä. Keskeistä ohjelmassa oli myös se, että haluttiin toimia laajasti lähiön, kunnan ja valtakunnan tasoilla. ( Karjalainen 2004: 3,7.)

Lähiöuudistus 2000- ohjelma jaettiin useampaan eri toiminta-alueeseen, joilla se pyrki vaikuttamaan. Tärkeimmiksi teemoiksi nousivat: lähiöiden rakennusten ja elinympäristön kehittäminen sekä korjaaminen, palveluiden turvaaminen, kilpailukykyyn parantaminen, asuinyhteisöjen sosiaalisen toimivuuden edistäminen, palvelevan isännöinnin kehittäminen ja tietoyhteiskuntataitojen lisääminen. Vuoden 2001 lopulla ohjelmaan valittiin 15 lähiöprojektia ympäri Suomea. Eri toimintamuotoja kuntien projekteissa oli monia ja näistä kerättiin lähiöuudistukseen lupaavimmat toiminnat. Projektien arvioinnissa ja loppuyhteenvedossa nousivat esille viisi eri toimintamuotoa, jotka vastasivat Lähiöuudistus-ohjelman toiminnallisiin tavoitteisiin. Eri toimintamuodot olivat: asukastalotoiminta, sosiaalinen isännöinti, asumisneuvonta, suunnitelmallinen lähiökehittäminen ja fyysisen ympäristön perusparantaminen osallistavilla suunnittelukäytännöillä. (Karjalainen 2004: 11, 14-15, 42, 47.)

Lähiöiden kehittäminen valtakunnan tasolla ei loppunut vielä tähän, sillä Ympäristöministeriössä käynnistyi vuoden 2008 alussa uusi lähiöiden kehittämisohjelma. Ohjelma kestää vuoteen 2011 asti ja sen keskeisiä tavoitteita ovat muun muassa lähiöalueiden myönteisen identiteetin ja imagon vahvistaminen sekä kilpailukyvyyn vahvistaminen. (Ympäristöministeriö 2008 /2.)

### 1.3 Asukastalot lähiöprojekteissa

Helsingin Asukastaloyhdistyksen (HATY) antaman määritelmän mukaan asukastalolla tarkoitetaan asukastoimitilaa, jota määrittävät asukaslähtöisyys, paikallisuus ja poliittinen sekä uskonnollinen sitoutumattomuus. Fyysisenä tilana asukastalot voivat olla hyvinkin monenlaisia. Ne voivat sijaita yksittäisessä kerhuhuoneessa, useamman huoneen klubitilassa tai esimerkiksi vanhassa liikehuoneistossa. Asukastalojen toiminta perustuu alueen asukkaiden aktiivisuuteen, jolloin asukastaloista tulee asuinalueidensa näköisiä. Järjestetty toiminta on usein luovaa harrastetoimintaa. Myös lasten ja nuorten kerhot, atk-opastus ja äiti-lapsiryhmät ovat yleisiä. Tämän lisäksi asukastalojen toimintaan on liittynyt vapaaehtoisten kesken järjestetty neuvonta ja erikoispalvelut alueen asukkaille. (Helsingin Asukastaloverkostoyhdistys 2008.)

Lähiöprojekteissa kohteina ovat yleensä ensisijaisesti alueen syrjäytymisuhassa olevat asukkaat. Samalla projekteissa on haluttu parantaa asuinalueiden viihtyvyyttä sekä vaikuttaa osaltaan lähiöasukkaihin. Käytetyimpiä toimintamalleja ovat olleet asukastuvat, jossa niin sanotut ”tavalliset asukkaat” ja ”syrjäytyneet asukkaat” voivat kohdata toisensa sekä muodostaa uusia verkostoja. Yhteisöllistämisen on nähty turvaavan rapistuneiden lähiöiden palveluja sekä sosiaalista kanssakäymistä. Ongelmana on kuitenkin ollut saada asukkaat osallistumaan paikallisyhteisöllisyyttä synnyttäviin projekteihin. Asukastilaisuuksiin on tullut odotettua vähemmän ihmisiä ja vastuunkantajia on ollut vaikea saada. Kun projekteihin osallistuu niukka asukkaiden määrä, eivät erilaisten asukasryhmien äännet pääse kuuluviin. Osallistumattomuudesta ei kuitenkaan voida vetää suuria johtopäätöksiä, eikä se kerro suoraan ihmisten elämäntilanteesta tai -hallinnasta. (Bäcklund - Korhonen 1998: 10-12, 30.)

Asukaslähtöisyys on lähiöprojekteissa keskeisessä asemassa, mutta usein toimintaa suunnittelee ja organisoii ulkopuolinen toimija. Tätä on perusteltu sillä, että

osallistuminen ei tapahdu itsestään, vaan vaatii vetäjänsä. Tässä tilanteessa tulisi kuitenkin huomioida se, millä perusteilla ihmisten elämään vaikutetaan. Parhaimmillaan asukastilat voivat tarjota alueen asukkaille neutraalin paikan, jossa he voivat etsiä ja toteuttaa yhteisöllisyyttä silloin, kun se heitä itse haluavat. Projektivetäjien on myös varauduttava siihen mahdollisuuteen, että toiminta kiinnostaa vain pientä joukkoa ihmisiä. (Bäcklund- Korhonen 1998: 11-12, 30.)

Asukastalo- toiminta on vakiintunut suomalaiseen lähiökehittämiseen. Asukastupatoiminta oli myös Lähiöuudistus 2000-ohjelman monien lähiöprojektien keskeinen toimintamuoto. Asukastuvissa toteutetut toiminnot olivat hyvin monipuolisia: kahvilatoimintaa, käsityö- ja kerhotoimintaa, asukkaiden työllistämistä, erilaista koulutusta ja puitteiden luomista erilaisille toimijoille. Näillä toiminnoilla vastattiin osaltaan alueiden puuttuviin palveluihin ja parhaimmillaan ne tuottivat sellaisia palveluja, jotka olivat hyödyksi monille eri asukasryhmille. Samalla ne loivat positiivista alueidentiteettiä. Vaikka syrjäytymisongelmia asukastalot eivät alueilta poistaneet, pystyivät ne vastaamaan asukkaiden tarpeisiin monin eri tavoin, sekä luomaan mahdollisuuksia osallistumiseen. (Karjalainen 2004: 43.)

## 2 MAAHANMUUTTAJA-ASUKKAAT LÄHIÖISSÄ

Suomessa maahanmuuttajien määrä on kasvanut merkittävästi ja ennusteiden mukaan väestökasvumme perustuu 10 vuoden kuluttua suurimmaksi osaksi maahanmuuttoon. 1990-luvun puolivälissä Suomen kansalaisuuden sai noin 1000 henkeä vuodessa, mutta 2000-luvulla luku on viisinkertaistunut. (Alitolppa-Niitamo- Söderling- Fågel 2005: 13,17.) Maahanmuuttajien alueellista keskittämistä on näin ollen haluttu hallita hajasijoittamalla heitä eri puolille maata. Haja-asuttaminen ei ole kuitenkaan onnistunut toivotusti ja maahanmuuttajaväestö on löytänyt paikkansa erityisesti pääkaupunkiseudulta.. (Joroinen 2005: 89,161.) *Maahanmuuttajalla tarkoitetaan sekä ulkomaan kansalaista että ulkomailla syntyneitä niin sanottuja ensimmäisen polven muuttajia, joilla on jo asuinmaan kansalaisuus.* (Alitolppa-Niitamo- Söderling- Fågel 2005:13).

Pakolaisina saapuneet ihmiset ovat usein asutettu Suomessa kunnan vuokra-asuntoihin ja heitä on tuettu taloudellisesti. Muilta osin muut maahanmuuttajat joutuvat hankkimaan asuntonsa samoin ehdoin kuin valtaväestö - ja aina se ei suju ongelmitta. Maahanmuuttajat tarvitsevatkin yleensä paljon ohjausta ja neuvontaa ennen kuin asuminen omassa asunnossa onnistuu. Heidän asuinalueet ovat usein myös kaupunkien huonomaineisempia lähiöitä, joissa sosiaaliset ongelmat ovat yleisiä. Tämä voi kärjistä valtaväestön ja ulkomaalaisten välisiä suhteita vielä entisestään. Maahanmuuttajat pystyvät liikkumaan myös rajallisesti omalla asuinalueellaan, jolloin mielikuva suomalaisesta yhteiskunnasta ja kulttuurista muodostuu pelkästään lähiympäristöstä saatujen kokemusten pohjalta. (Alitolppa-Niitamo ym. 2005:41,42; Joroinen 2005:121.)

Ulkomaalaisten määrän kasvu onkin luonut paineita tuottaa uusia toimintamalleja suomalaiseen yhteiskuntaan. Maahanmuuttajien palvelut ovat näin laajentuneet ja kehittyneet varsinkin pääkaupunkiseudulla. Myös monikulttuurisuustyön ja asennekasvatuksen tarve on lisääntynyt. (Joroinen 2005: 89,161.)

## 2.1 Maahanmuuttajien asumisen erityispiirteitä

Oma asunto on arkielämän sujumisen kannalta keskeisessä asemassa kaikille ihmisille. Pieni vuokra-asunto kerrostaloalueella ("lähiössä") on yleensä ensimmäinen koti maahanmuuttajalle. Maahanmuuttajan naapurina on usein myös toinen ulkomaalainen, jolloin pienen kerrostalon asukkaat voivat edustaa kattavasti eri kansalaisuuksia. Maahanmuuttajien asumisen erityispiirteitä ovat tutkimuksien mukaan ahtaasti asuminen ja etnisten ryhmien keskittyminen tietyille asuinalueille. Ahtaasti asumisen seuraukset ovat yleismaailmalliset. Pienet tilat kotona aiheuttavat viihtymättömyyttä ja kiristävät perheiden sisäisiä ihmissuhteita. Pääkaupunkiseudulla suomalaisista 22 % kärsii asumisen ahtaudesta, mutta venäläisistä 40% ja somalialaisista jopa 80 % asuu liian pienissä asunnoissa. Somalialaisilla tavallisin perhekokoo on jopa seitsemän, jolloin pieni kolmio ei tahdo riittää kaikille perheenjäsenille. Lapset eivät pysty tekemään läksyjä kotona ja isommat kaipaavat omaa tilaa. Asunnottomuutta esiintyy myös maahanmuuttajien keskuudessa ja se on etenkin suurten perheiden ongelma. Asunnottomuus yhdistettynä työttömyyteen vaikeuttaa lisäksi kansalaisuuden saamista. (Alitolppa-Niitamo ym. 2005: 41-42.)

Maahanmuuttajien keskittyminen tietyille asuinalueille kertoo uusien asuntojen rakentamisesta, mutta myös hakeutumisesta sukulaisten ja maamiesten pariin. Omaan etniseen ryhmään kuulumisen helpottaakin yksinäisyyttä ja koti-ikävä. Muuttoliikkeiden syiksi on myös mainittu paremmat työsaanti- ja opiskelumahdollisuudet. (Alitolppa-Niitamo ym. 2005: 41-42; Joroinen 2005: 121)

Viimeisimpien tutkimusten mukaan pääkaupunkiseudun maahanmuuttajat eivät kuitenkaan halua asua vain oman etnisen ryhmänsä parissa. Sisäasiainministeriön Yhdenvertaisuus asumisessa - selvityksen tulokset osoittavat sen, että maahanmuuttajat toivovat asuinympäristökseen monimuotoisen alueen, jossa he voivat oppia suomen kieltä sekä integroitua yhteiskuntaan. Maahanmuuttajien mielestä alueellinen keskittyminen lisää myös kantaväestön ennakkoluuloja sekä rasismia. Suureksi ongelmaksi maahanmuuttajavaltaisille asuinalueille onkin muodostunut se, että suomalainen kantaväestö lähtee pois. Selvityksen mukaan kantaväestö ryhtyy muuttamaan pois, kun maahanmuuttajaväestön määrä lähenee viidesosaa korttelin tai kerrostalon asukkaista. Suomalaisen kantaväestön poismuuttaminen onkin yksi suurimmista maahanmuuttajavaltaiten asutusten syntyyn vaikuttavista tekijöistä. (Beqiri 2008.)

Suomalaisten etäinen suhtautuminen naapureihinsa hämmentää usein ulkomaalaisia ja aiheuttaa myös vääriä tulkintoja. Tutkimusten mukaan maahanmuuttajat saavat helpoiten apua maamiehiltään kuin valtaväestöltä. (Alitolppa-Niitamo ym. 2005: 42.)

Maahanmuuttajien arviot naapurisuhteista vaihtelevat myös ryhmittäin. Vantaalla venäläisistä 58% ja somalialaisista 65% pitää suhteita naapureihin hyvinä. Noin 5% somalialaisista pitää suhteita huonona. Yleisesti muissa ryhmissä suhteet naapureihin koettiin neutraaleina ("ei hyvinä eikä huonoina"). Kontaktit syntyperäisiin suomalaisiin vaihtelevat myös eri ryhmissä. Somalialaisista vain 8%:lla on päivittäisiä kontakteja suomalaisiin, kun taas venäläisillä vastaava luku on 25%. Somalialaisilla (17%) on myös muita ryhmiä useammin asumiseen liittyviä riitoja vuokranantajien kanssa. Riidat liittyvät tavallisimmin asunnon huonoon hoitoon, palvelujen saamiseen ja asunnon varusteluun. (Joroinen 2005: 124-126, 137.)

Kuntien tulee näin ollen olla tietoisia maahanmuuttajien asumiseen liittyvistä ongelmista. Tällöin viranomaiset voivat edistää maahanmuuttajien integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä ehkäistä eri etnisten ryhmien ja valtaväestön välisiä

konflikteja. Uusia toimintamalleja kaikissa pääkaupunkiseudun kunnissa ovat olleet muun muassa ulkomaalaisten ja valtaväestön kohtaamispaikkojen luominen sekä maahanmuuttajien ja monikulttuuristen järjestöjen toiminnan tukeminen. (Joroinen 2005: 75,121.)

## 2.2 Kunnan vastaus haasteeseen - Vantaan monikulttuurisuusohjelma

Vantaan kotiuttamisohjelmassa (2000) ja monikulttuurisuusohjelmassa (2002) painotetaan maahanmuuttajien osallisuutta. Kotiuttamisohjelmassa tavoitteena on edistää maahanmuuttajien mahdollisuuksia tulla osallistuviksi kansalaisiksi. Välineitä tähän ovat suomen kielen oppiminen sekä oman kulttuurin ja kielen ylläpitäminen. Monikulttuurisuusohjelmassa päämääränä on taas kehittää kaupungin palvelut monikulttuurisesti osaaviksi ja tasokkaiksi. (Joroinen 2005: 73.) Erilaisten oppaiden, kuten asumiseen liittyvän ohjeistuksen teko eri kielille on nähty myös tarpeelliseksi. Asumisopastajien- ja opastuksen lisääminen on suotavaa varsinkin maahanmuuttajavaltaisilla alueilla, sillä maahanmuuttaja- asukkaiden henkilökohtaisen neuvonnan tarve on suuri. Tässä tilanteessa alueelliset neuvontapisteet olisivat tarpeen. (Vantaan kaupunki 2003: 13.)

Vantaan asuinalueiden naapuruussuhteissa on havaittu ongelmia, sillä kantaväestö odottaa usein, että maahanmuuttajat tietävät jo asumiskäytännöt kerrostaloon muuttaessa. Ongelmia esiintyy erityisesti kesällä, jolloin ollaan paljon ulkona. Heikko kielitaito ja asenteet vaikuttavat myös siihen, että naapuruussuhteet ovat lähes olemattomat. Eri maahanmuuttajaryhmien välillä on myös havaittu ongelmia. Tämän vuoksi Vantaan kaupungin raportissa ehdotetaan, että maahanmuuttajia pitäisi tukea osallistumaan taloyhtiöiden tapahtumiin ja asukaskokouksiin. Myös erilaiset kulttuuritapahtumat ja vierailut voisivat tutustuttaa kantaväestöä erilaisiin kulttuureihin sekä edistää suvaitsevaisuutta. (Vantaan kaupunki 2003: 14, 17.)

## 3 MONIKULTTUURISUUS SUOMESSA

Ihmisten lisääntynyt liikkuvuus sekä uudet vähemmistöryhmät ovat lisänneet eri kulttuuriryhmien kohtaamista Suomessa ja maailmalla. Eri kulttuuritaustoista tulevia

ryhmiä on joka tapauksessa Suomessa ollut aina, esimerkiksi saamelaisia, romaneja ja suomenruotsalaisia. (Vartiainen- Ora 1996: 88.) Suomi ei siis koskaan ole ollut yksikulttuurinen, vaikka mediassa asiaa on niin käsitelty. Monikulttuurisuus on tullut 1990-luvun maahanmuuton myötä vain uudelleen ajankohtaiseksi. Erilaisten etnisten ryhmien määrät ovat kasvaneet ja heidän tuomat kulttuurikäytännöt kohtaavat suomalaisten arjessa. Ihmisillä on myös yhä enemmän kontakteja oman maan rajojen ulkopuolelle. Maahanmuuttajista puhutaan kuitenkin vielä yhtenä samankaltaisena joukkona, siitä huolimatta, että kyse on hyvin heterogeenisestä ryhmästä. Kulttuurien väliset rajat ovat myös toisiaan läpäiseviä eli ylirajaisia ja yksilöt voivat kuulua useampiin kulttuuriryhmiin sekä toteuttaa eri kulttuurien käytänteitä. (Huttunen- Löytty-Rastas 2005: 16-17,34,175.)

Monikulttuurisuuteen liittyvät muut teemat kuten rasismi ja suvaitsevaisuus puhuttavat myös julkisuudessa. Harvemmin kuitenkaan tiedetään tarkkaan mitä monikulttuurisuus on ja mitä sen eri ilmiöiden taustalla on. (Liebkind 2000: 13.)

### 3.1 Monikulttuurisuus- käsitteenä

Monikulttuurisuudella tarkoitetaan yleisesti eri kulttuurien yhteiseloä, jossa eri kulttuuritaustoista tulevat ihmiset elävät rinnakkain sekä vuorovaikutuksessa toistensa kanssa. Kulttuurilla tarkoitetaan tässä ihmisten tapaa elää ja hahmottaa maailmaa, (Vartiainen- Ora 1996: 88) johon näin ollen liittyvät käsitykset arvoista, asenteista sekä uskonnosta (Liebkind 2000: 13). Tässä työssä tarkastelen monikulttuurisuus-käsitettä erityisesti ihmisten sopeutumisen ja vuorovaikutuksen kautta. Siinä valtaväestö sopeutuu vähemmistöryhmään ja vähemmistöt mukautuvat valtavirtaan. Monikulttuuriseen sopeutumiseen liittyy myös se käsitys, että etniset vähemmistöryhmät voivat säilyttää oman kulttuurinsa. Samalla enemmistökulttuuri muuttuu monikulttuurisuuden myötä. Tällöin ihmisen tunteissa, asenteissa, arvoissa ja käyttäytymisessä tapahtuu muutoksia. (Liebkind 2000: 13.)

Edellytys sille, että maahanmuuttajien ja kantaväestön kesken syntyy ymmärrystä, on näiden ryhmien välinen kommunikaatio ja vuorovaikutus. Kommunikaatio voi kuitenkin estyä, sillä vähemmistöryhmien ja valtaväestön sisällä saattaa vallita arvoja, normeja ja ideologioita, jotka vaikeuttavat yhteisen sosiaalisen vuorovaikutusverkoston



luomista. (Joroinen 2003: 25-26.) Kulttuurien välinen sopeutuminen ja kanssakäyminen vaatiikin molemmilta osapuolilta totuttelua uuteen. Se miten vähemmistöryhmä sopeutuu valtakulttuuriin riippuu siitä, miten valtaväestö hyväksyy heidät. Myös vähemmistöryhmän asenteilla valtaväestöä kohtaan on merkitystä. (Liebkind 2000: 19,27.)

### 3.2 Rasismista yliampuvaan suvaitsevaisuuteen

Rasismista on melko pitkään vaiettu suomalaisessa yhteiskunnassa, vaikka esimerkiksi romanien asema on ollut alistettu jo pari sataa vuotta. Rasismista käytetäänkin yleensä käsitteitä: syrjintä, muukalaispelko tai suvaitsemattomuus. Rasismia koskevaa tutkimusta on myös ryhdytty tekemään kunnolla vasta 90-luvulta lähtien. (Huttunen-Löytty- Rastas 2005:69,79, 92-93.) Valtaväestön kielteinen ja jopa rasistinen suhtautuminen maahanmuuttajiin näkyikin maahanmuuttajien elinolututkimuksissa. Maahanmuuttajista suurimmat etniset väestöryhmät, eli somalialaiset ja venäläiset, ovat kohdanneet ongelmia erityisesti asumiseen liittyvissä asioissa. Yli puolet heistä on kokenut asuntoriidoissa rasistista syrjintää oman taustansa vuoksi. (Pohjanpää-Paananen- Nieminen 2003:76.) Parempaan suuntaan ollaan kuitenkin menossa, sillä ulkomaalaisvastaisuus on vähentynyt Suomea koetelleen laman jälkeen. Tästä huolimatta suhtautuminen on edelleen kielteistä suurimpia etnisiä väestöryhmiä kohtaan. (Liebkind 2000: 45).

Yliampuva monikulttuurista suvaitsevaisuutta on rasismin vastapainoksi kritisoitu lehdissä ja kirjallisuudessa. Kulttuuristen piirteiden kritiikin hyväksyntä ja ylistäminen voivatkin pahimmillaan aiheuttaa vastareaktioita. Varsinkin ne ihmiset, jotka vielä kamppailevat omien ennakkoluulojensa kanssa, voivat tympääntyä etnisyyden yliampuvasta juhlinnasta. Realistisempaa olisikin puhua monikulttuurisuuden sietämisestä, eli siitä miten tulla toimeen edes jotenkuten toisten kanssa. Liiallinen kulttuurien ylistäminen voi siis kääntyä itseään vastaan, eli ihmisten jo negatiiviset asenteet vain kärjistyvät lisää. (Alho 2008.)

Yhteiskunnassa vallitsevat asenteet sekä myös maahanmuuttopolitiikka määräävät suurelta osin sitä, millaisiksi maahanmuuttajien ja valtaväestön kontaktit muodostuvat. Tärkeää onkin luoda hyviä kontaktiväyliä maahanmuuttajille, jotta he oppivat uudessa

kulttuurissa tarvittavan kielen sekä kantaväestön tapoja. Myös monikulttuurisuustietouden lisääminen on tarpeellista, sillä suomalaisten asenteissa maahanmuuttajia kohtaan on paljon toivomisen varaa. (Liebkind 2000: 34, 171.) Monikulttuurisuutta käsiteltäessä on myös hyvä huomioida se, miten monikulttuurisuudesta ylipäättään puhutaan. Kantaväestölle monikulttuurisuus näyttäytyy usein asiana, joka on tullut maahanmuuttajien myötä yhteiskuntaan. Tämä aiheuttaa sen, että kategorioimme monikulttuurisuuden liittyvän ”toisiin” eli vain maahanmuuttajiin. Jos suomalainen kulttuuri tunnistettaisiin lähtökohdiltaan jo monikulttuuriseksi, eivät muualta tulevat ihmiset näyttäytyisi enää niin poikkeavina ja erilaisina. (Huttunen- Löytty- Rastas 2005: 182.)

#### 4 SUOMEN PAKOLAISAPU

Suomen Pakolaisapu ry. on kehitysyhteistyöjärjestö, joka on jo 42 vuoden ajan toiminut ainoana kansainvälisiin pakolaiskysymyksiin erikoistuneena järjestönä Suomessa. Vuosien saatossa järjestön toiminta on muuttunut pienestä varainkeruujärjestöstä kansainväliseksi vaikuttajaksi, jolla on työntekijöitä ja hankkeita ympäri maailmaa. (Suomen Pakolaisapu ry. 2008.)

Pakolaisavun kotimaan toiminta on tarkentunut sen alkuvuosista ja nykyään järjestö tekee monikulttuurista sosiaalityötä niin pakolaisten kuin maahanmuuttajien kanssa. Järjestö on mukana lähes kaikilla yhteiskunnan tasoilla ja se tekee yhteistyötä niin koulujen kuin paikallisten viranomaisten ja päättäjien kanssa. Pakolaisavun toiminta on jaettu yleisesti kolmeen eri osaan: maahanmuuttajatyöhön, kansainvälisyyskasvatukseen ja vaikuttamistyöhön. Näistä maahanmuuttajatyö keskittyy lähinnä sosiaalityöhön, jonka tarkoituksena on auttaa ja tukea maahanmuuttajien elämää Suomessa. Tästä yhtenä esimerkkinä on maahanmuuttajien asumisen ongelmiin kohdistuva Kotilo-projekti. (Suomen Pakolaisapu ry. 2008.)

##### 4.1 Kotilo-hanke maahanmuuttajien asumisen tukena

Vuonna 2006 Suomen Pakolaisapu ry. päätti vastata lähiöissä asuvien maahanmuuttajien asumisen ongelmiin. Raha-automaattiyhdistyksen sekä

Ympäristöministeriön rahoituksen turvin järjestö aloitti kolmivuotisen Kotilo-hankkeen. Kotilo-hanke eli Asumisneuvonta ja konfliktien ehkäisy- ja sovittelutyö maahanmuuttajavaltaisissa taloissa - hankkeen tavoitteena on kehittää malleja ja käytäntöjä maahanmuuttajien ja suomalaisten asumista varten, sekä etsiä niitä keinoja, joilla asukasviihtyvyyttä, asukasaktiivisuutta ja yhteistoimintaa voidaan lisätä maahanmuuttajavaltaisissa taloissa asukkaiden kesken. (Suomen Pakolaisapu ry. 2007.)

Kotilo-hankkeen keskeisimpiä teemoja ovat asukademokratia, asumisneuvonta, kansainvälisyyskasvatus, naapuruussovittelu ja yhteistoiminta. Asukademokratialla tarkoitetaan asukkaiden päätösvaltaa ja vaikutusmahdollisuuksia, joita hanke pyrkii tukemaan asukas- ja talotoimikuntien kautta. Asumisneuvonnassa hankkeen tavoitteena on luoda uusia malleja maahanmuuttajien asumisen opastamiseen ja kansainvälisyyskasvatusta pyritään toteuttamaan yhdessä asukkaiden kanssa heiltä nousevien ideoiden pohjalta. Naapuruussovittelussa on ideana käsitellä asuinalueen asukkaiden välisiä konflikteja puolueettoman sovittelijan avulla. Hankkeen yhteistoiminta sisältää nimensä mukaisesti erilaisia ryhmätoimintoja, retkiä ja tapahtumia, joissa asukkaat voivat tutustua toisiinsa. (Kotilo 2006.)

Kotilo- hanke keskittyy kymmenelle maahanmuuttajapainotteiselle lähiöalueelle, joista viisi sijaitsee pääkaupunkiseudulla ja loput Turussa, Tampereella ja Ylöjärvellä. Hankkeen kohteet on valittu yhteistyössä kiinteistöyhtiöiden kanssa. Kohderyhmänä ovat hankkeessa mukana olevat kiinteistöyhtiön asukkaat, jotka asuvat monikulttuurisissa lähiöissä. Keskeisiä toimintomuotoja ovat hankkeen sisällä neuvonta, koulutus, sovittelu ja ennaltaehkäisevä työ. (Suomen Pakolaisapu ry. 2007.)

#### 4.1.1 Kotilo-hankkeen tavoitteet vuosina 2006-2008

Aloituvuonna 2006 hankkeen tavoitteena oli tutustua kohdetalojen asukkaisiin sekä tätä kautta asumisviihtyvyyden parantaminen toiminnallisilla keinoilla. Samana vuonna aloitettiin myös kaikissa kohteissa naapuruussovittelumallin pilottikoulutus, jossa koulutettiin asukkaita kulttuuritulkeiksi ja sovittelijoiksi naapuruuskiistoihin. Seuraavana vuonna hankkeen sisällä kehitettiin oma Asumispakki-koulutus, jossa maahanmuuttajataustaisia asukkaita koulutettiin asumiseen liittyvissä kysymyksissä. Samalla aloitettiin Himahelppis- kokeilu, jonka tarkoituksena oli löytää malli, jossa

tuetaan asukkaita arkipäivän elämisen haasteisiin liittyvissä asioissa. Pääkaupunkiseudulle pystytettiin myös vuoden 2007 aikana kaksi asukastaloa, Vantaalla Mikkolaan ja Espoossa Suvelaan. (Suomen Pakolaisapu ry. 2007.)

Kotilo-hankkeen viimeisen toimintavuoden (2008) tavoitteet jakautuivat usealle eri osa-alueelle. Asumisviihtyvyyden lisäämiseen haluttiin edelleen panostaa projektissa mukana olevilla asuinalueilla ja asukastaloissa yhteistoiminnallisuuden ja erilaisten asukastapahtumien ja keskusteluiltojen avulla. Kiinteistöyhtiöille ja asukastoimikunnille tarjottiin monipuolisesti materiaalia, muun muassa käännöksiä eri kielillä vuokralaisen oikeuksista ja jätteiden lajittelusta sekä koulutuksia liittyen monikulttuuriseen asumiseen ja sen haasteisiin. Vuoden 2008 kevään aikana tehtiin myös tutustumismatka Ruotsin monikulttuurisiin lähiöihin, jossa tutustuttiin paikallisten kiinteistöyhtiöiden toimintatapoihin. Asumisneuvonnan ja naapurussovittelun mallia kehitettiin eteenpäin ja tietoa levitettiin eri toimijoille. Yhteistyötä tehtiin varsinkin tiedostusvälineiden kanssa positiivisemmän lähiö-imagon hengessä. Tästä esimerkkinä on postikorttikampanja, jossa monikulttuurisista lähiöistä otettiin positiivisia ja voimaannuttavia valokuvia ihmisistä ja heidän asuinalueestaan. (Suomen Pakolaisapu ry. 2007.)

#### 4.2 Mikkolan Asukastalo-projektin taustaa

Opinnäytetyötäni käsittelevä Mikkolan Asukastalo-projekti käynnistyi syksyllä 2007 Kotilo-hankkeen sisällä. Projektin yhtenä taustavaikuttajana oli Mikkolasta vuonna 2003 tehty kattava alueselvitys, jonka painopisteenä on ollut alueen kehittäminen.

Mikkola on 70-luvulla rakennettu kaupunginosa, joka sijaitsee Koillis-Vantaalla lähellä Korsoa. Asukkaita alueella on vajaa 3000. Vantaan tilastojen mukaan Mikkola on puutteellisten resurssien kerrostaloalue, jolla on Vantaan heikoin tulo- ja koulutustaso. Työttömyysaste oli vuonna 2000 13%, kun se koko Vantaalla oli 7,5%. Alhaista sosioekonomista asemaa osoittaa myös toimeentulotukea saaneiden osuus, joka Mikkolassa on 21% ja koko Vantaalla 11%. Väestö ei ennusteiden mukaan kasva, vaan kääntyy laskuun. Tulevaisuudessa vanhusten osuus kuitenkin kasvaa asukkaiden vanhetessa. Yksinasuvia on mikkolalaisista n. 40 %, ja yksinhuoltajien osuus on keskimääräistä korkeampi. Alue on myös Vantaan kansainvälisintä, sillä 10 %

asukkaista on ulkomaalaistaustaisia. (Niva 2003: 1-2, 7-8.)

Palveluja Mikkola tarjoaa asukkailleen jonkin verran. Näistä tärkeimmät ovat 700 oppilaan ala-aste sekä Mikkolan pieni ostoskeskus. Ostoskeskukseen sijoittuu muun muassa nuorisotila ”Lentävä lautanen”, johon kuuluvat kerhotila, nuorten kirjasto ja internet-kahvila. Vuonna 1999 tehdyn tutkimuksen mukaan 15 % asukkaista ei viihdy Mikkolassa. Alueen yhteishenki koettiin laimeaksi, eivätkä asukkaat olleet innokkaita yhdistys- tai asukastoimintaan osallistujia. Mikkolan asukkaista 30 % piti aluetta myös turvattomana. Tämän taustalla oli yleensä päihtyneiden aiheuttamat häiriöt ja asuntomurrot. Mikkola onkin leimautunut Vantaan huonomaineiseksi alueeksi. (Niva 2003: 6-8.)

Alueselvityksen mukaan Mikkolan tärkeimpänä tavoitteena on nostaa alueen statusta uskottavalla tavalla - uudistamalla kaupunki kuvaa ja nostamalla asukkaiden sosiaalista pääomaa. Päämääränä on kasvattaa asukaslähtöisyyttä, saada asukkaat sitoutumaan asuinalueeseensa ja luoda positiivista me-henkeä. Turvallisuuden tunnetta tulee edesauttaa luomalla asukkaille yhteisiä tiloja, joissa he voivat harrastaa ja viettää aikaa. Näin asukkaiden sosiaalisia suhteita, verkostoja ja yhteistoimintaa lisätään. Koska Mikkolassa asuu paljon lapsi- ja maahanmuuttajaperheitä, sekä työttömiä ja eläkeläisiä, on yhteiselle asukastalolle suuri tarve. (Niva 2003: 6-8, 11, 16.)

Mikkolan alueeseen tutustumisen jälkeen Suomen Pakolaisavun Kotilo-hankkeen työntekijät päättivät perustaa asukastalon alueen asukkaiden ja järjestöjen avulla. Työntekijöitä Mikkola- projektissa oli kaksi Pakolaisavun projektityöntekijää sekä minä työharjoitteluni kautta. Asukastalon tilat löytyivät useamman vuoden tyhjillään olleesta vanhasta neuvolasta, joka sijaitsee hyvien yhteyksien varrella Mikkolan ostoskeskusta vastapäätä olevan pienkerrostalon alakerrassa. Asukastalon pihapiiriin kuuluu myös kolme muuta pienkerrostaloa, joissa asuu eri maahanmuuttajaryhmiä sekä suomalaista kantaväestöä.

#### 4.2.1 Asukastalon tavoitteet ja toiminnan alkuvaiheita

Mikkolan Asukastalo-projektin tavoitteet jaettiin projektissa kolmeen kohtaan. Ensiksi mikkolalaisille haluttiin luoda asukkaiden kohtaustapaikka, jossa niin maahanmuuttajat

kuin suomalaiset voivat viettää aikaa sekä toimia yhdessä. Toiseksi haluttiin saada hyvä toimitila, jossa voi järjestää eri kohderyhmille kursseja, tapahtumia ja toimintaa. Kolmanneksi Pakolaisapu halusi antaa toimitilaa pienille järjestöille, jotka voivat itsenäisesti työskennellä tulevassa asukastalossa. Laajemmiksi tavoitteiksi projektissa kirjattiin syrjäytymistä ja asumisen ongelmia ennaltaehkäisevä toiminta, yhteistoiminnan ja paikallisen turvallisuuden tunteen lisääminen ja positiivisen lähiökuvan kasvattaminen. (Rustanius 2008.)

Asukastalon konkreettista toimintaa suunniteltiin myös projektin alussa Kotilo-hankkeen tavoitteiden pohjalta. Toimintojen pohjaksi nousivat asukasillat joissa käsiteltäisiin Kotilo-hankkeeseen kuuluvia teemoja: kuten kierrätys, kodin turvallisuus, lähipoliisin toiminta, hyvä naapuruus ja eri kulttuureihin tutustuminen. Lisäksi Pakolaisapu suunnitteli eri yhteistyökumppaneiden kanssa erilaisia kursseja ja kerhoja asukastalon toimintaan, kuten ompelukerho, kotitalous- ja asumiskurssi, seniorikahvila, lasten läksypiiri ja nuorten harrastusryhmät. (Rustanius 2008.) Syksyllä 2008 tein asukastaloon kyselylomakkeen, jossa kartoitettiin kävijöiden toivomuksia paikan toiminnoista. Lomakkeista saadut vastaukset antoivat lähinnä tukea niille ideoille, joita asukastalon toimintaan oltiin yhteistyökumppaneiden kanssa suunniteltu. Lomakkeen vastauksista oli myös hyötyä opinnäytetyölleni.

Mikkolan asukastalo-projektin ensimmäinen vaihe alkoi syksyllä 2007. Ensimmäisenä kokoontumispäivänä asukastalolle saapui kirjava joukko paikan vuokrauksesta kiinnostuneita järjestö-ihmisiä. Alun selvityksien ja neuvotteluiden jälkeen jokainen yhdistys sai lopulta oman huoneen varatuksi. Asukastaloon asettui virallisesti kaksi somalialaista järjestöä, venäläinen ja sudanilainen järjestö sekä yksi suomalainen nuorisojärjestö. Seuraavina viikkoina yhteisiä sekä järjestöjen tiloja siivottiin ja maalattiin talkoovoimin. Tämän jälkeen alkoi kalustuksen ja kaiken muun tarpeellisen tavaran etsintä. Asukastalon kalustus hankittiin suurimmaksi osaksi järjestöjen, kierrätyskeskuksen ja asukkaiden kautta.

Lopulta lokakuussa 2007 koitti juhlallinen avajaispäivä, joka pidettiin asukastalon järjestöjen ja Suomen Pakolaisavun järjestämänä. Asukastalon nimeksi päätettiin Tellus, joka sopi alueen avaruushenkisiin kadunnimiin. Avajaispäivänä paikalla oli Mikkolan asukkaita aikuisista lapsiin sekä projektin muita yhteistyökumppaneita kuten Vantaan

kaupungin ja VAV:n edustajia sekä toimittaja Six Degrees- lehdestä. Mikkolan Asukastalo- Tellus esiteltiin tämän jälkeen myös mediassa, pääkaupunkiseudulla ilmestyvässä englanninkielisessä Six Degrees - lehden artikkelissa, Getting together in Mikkola. (Mäenpää 2007.)

#### 4.2.2 Telluksen tapahtumia 2008 - asukasiloja ja sambuuseja

Syksyn 2007 ja kevään 2008 aikana Telluksessa järjestettiin useita tapahtumia ja kursseja Kotilo-projektin toimesta. Osallistujia asukasiloissa oli vaihteleva määrä 5-20 ja asukkaista varsinkin somalialaiset naiset lapsineen olivat aktiivisesti mukana. Telluksen maahanmuuttajajärjestöillä oli myös omaa toimintaa, joka keskittyi suurimmaksi osaksi oman kulttuuriryhmän toimintoihin. Varsinkin venäläisten yhdistys aloitti oman toimintansa hyvin vahvasti ja kattavasti. Myös muut maahanmuuttajajärjestöt saivat oman toimintansa pyörimään.

Ensimmäisen asukastalokauden aikana pidettiin Pakolaisavun järjestämänä neljä eri teemoista koostuvaa asukasiltaa. Teemat liittyivät : kodin paloturvallisuuteen, lähipoliisin toimintaan, somali- ja venäläiskulttuureihin ja parvekeistutuksiin. Iltoihin oli kutsuttu alan asiantuntija luennoimaan kyseisistä aiheista. Lyhyitä kursseja pidettiin Telluksessa myös useita. Pakolaisavun työharjoittelijat ja projektityöntekijät järjestivät ja ohjasivat: lasten taidekurssin, maahanmuuttajien asumiskurssin ja suurta innostusta saavuttaneen somalialaisten piirakoiden, sambuusien teko-kurssin. Pakolaisavun yhteistyökumppaneista Martat järjestivät suosituksen ompelukurssin sekä nuorten kokkikerhon. Myös erilaisia juhlapäiviä, kuten pikkujoulua ja ystävänpäivää, vietettiin yhdessä. Syksyllä 2008 järjestettiin yhteistyönä alueen eri toimijoiden kanssa asukkaille jo tutuksi tulleet Mikkola-päivät, jonne asukkaat saivat tulla viettämään aikaa eri toimintojen parissa. Ohjelmaa järjestettiin muun muassa kirjastolla, nuorisotilassa ja Asukastalo- Telluksessa.

Tellukseen päätettiin keväällä 2008 palkata Pakolaisavun toimesta asukastalon emäntä. Hänen toimenkuvakseen tuli vastata paikasta yleisesti, pitää ovia auki päiväsaikaan ja järjestää kahvitusta kävijöille. Emännän apuna asukastalon toiminnoissa oli myös maahanmuuttajataustaisia sekä suomalaisia työharjoittelijoita. Kevään aikana saimme myös oman tietokoneen asukkaiden ja emännän käyttöön. Asukastalolle avattiin näin

oma sähköpostiosoite. Työharjoitteluni aikana suunnittelin asukastalolle vielä oman esitteen, jota jaettiin asukastalolla ja kirjastossa.

## 5 SOSIOKULTTUURINEN INNOSTAMINEN TYÖN VIITEKEHYKSENÄ

Tutkielmani viitekehyyksi valitsin sosiaalipedagogiikan soveltamisalasta sosiokulttuurisen innostamisen (Kurki 2006: 44), joka sopi parhaiten taustoittamaan työni tutkimustehtävän näkökulmaa. Innostaminen itsessään on monisyinen tapahtuma, joka on syntynyt yhteiskuntien ja ihmisten sisäisistä tarpeista ja muutostiloista. (Kurki 2006: 11-13).

### 5.1 Innostamisen määrittelyä ja metodologiaa

Innostamisen määrittelemisen ei ole yksiselitteistä, sillä käytännössä se voi olla erilaisten vapaa-ajan toimintojen järjestämistä tai sosiaaliseen kasvatusalaan kuuluvan ammatin harjoittamista eli innostajana toimimista. Innostaminen on kuitenkin aina tavoitteellista toimintaa, jossa pyritään ihmisten osallistumisen kautta muuttamaan yksilöllisiä ja kollektiivisia asenteita. Innostamisen tarkoituksena on herättää ihmisten tietoisuutta ja osallisuutta, sekä saada heitä aktiivisesti toimimaan omassa yhteisössä mutta myös yhteiskunnassa. Tällöin innostamista voidaan kutsua sosiaalipedagogiseksi tekniikaksi, jossa kannustetaan ja organisoidaan ihmiset toimimaan oman sosiaalisen verkoston luojina. Sosiokulttuurinen innostaminen edellyttää käsitystä ihmisestä kykenevänä persoonana, riippumatta ihmisen asemasta, älykkyydestä, sukupuolesta, iästä, ihonväristä tai uskonnosta. (Kurki 2002.)

Keskeisiä käsitteitä innostamisessa ovat herkistyminen, dialogi, yhteisöllisyys, osallistuminen, luovuus ja toimintaan sitoutuminen. Innostaminen suuntautuu näin ollen edistämään ihmisten välistä kommunikaatiota ja vuorovaikutusta, jossa he samalla tulevat tietoiseksi roolistaan yhteisössä ja yhteiskunnassa. Innostamista voidaan myös luokitella monin eri tavoin. On yhteisöllistä, kulttuurista, vapaa-ajan, lasten, vankien ja syrjäytyneiden innostamista sekä uskonnollista, urheilullista, kaupallista ja koulumaailmaan liittyvää innostamista. Tämän vuoksi innostaminen keskittyykin usein eri ryhmien ja niihin kuuluvien ihmisten liikkeelle saantiin. (Kurki 2006:14, 19-21, 89.)



Innostamisessa metodologisena lähtökohtana pidetään ihmisten osallisuutta sekä ihmisten välistä vuorovaikutusta, jossa he toimivat yhteisen päämäärän suuntaan. Tällöin innostamisen toimintaa ohjaavana lähtökohtana on käytäntö ja se historiallis-yhteiskunnallinen todellisuus, jossa ihminen elää. Tavoitteena on muutos niistä yhteiskunnallisista malleista, jotka tukahduttavat ihmisten toimintaa ympäristössä. Tutkimuksellinen ote onkin keskeisessä osassa innostamisessa. Tähän kuuluu myös innostamisen kasvatuksellinen prosessi, jossa ihmisten tietoisuutta omasta sosiaalisesta ympäristöstään lisätään. Pyrkimyksenä ei ole vain tietäminen, vaan tavoitteena on analysoida todellisuutta eri näkökulmista. Tiedon lähteenä käytetäänkin ihmisten sosiaalista toimintaa. Ihmisten arkipäivä on kuitenkin tullut niin moniulotteiseksi ja monimutkaiseksi, ettei tutkimuksenkaan avulla voida löytää varmintä ja oikeinta keinoa parantaa ihmisten elämää. Tällöin onkin pohdittava niitä keinoja, joilla ihmiset saadaan oikeasti innostumaan ja osallistumaan. (Kurki 2006: 88-91.)

## 5.2 Innostajan toiminta ja projektit

Innostaminen voi olla ammatti, mutta innostamisen metodologia voidaan toteuttaa hyvin erilaisissa toiminnoissa ja paikoissa. Innostaja on toimija, joka herkistää yhteisöjä tai ryhmiä oma-aloitteisuuteen. Herkistämällä tarkoitetaan tässä ihmisten tietoisuuden koskettamista ja herättelemistä juuri niissä asioissa, jotka ihmiset kokevat oman elämänsä kannalta merkityksellisiksi. Näin ihmisissä herää tarve saada lisää informaatiota ympärillä olevasta yhteisöstä ja ympäristöstä. Ihmisten motivoinnin perustana ovat heidän kulttuuriset tarpeensa, eli se mitä he itse haluavat. Innostaja motivoi ihmisiä tutkimaan, refleктоimaan, luomaan ja etsimään omaa paikkaansa. Hän on läsnä ihmisten arkipäivässä ja yhteisöjen ihmissuhteissa. (Kurki 2002.)

Innostamisen metodologia voidaan toteuttaa monella eri tavalla. Tärkeimpiä toimintamuotoja ovat kasvatukselliset, kulttuuriset ja taiteelliset aktiviteetit sekä sosiaalinen ja vapaa-ajan virkistystoiminta. Näiden aktiviteettien tarkoituksena on saada ihmiset organisoitumaan ja aktivoitumaan kokeilemisen ja tekemisen kautta. (Kurki 2002.) Käytetyimpiä työmenetelmiä sosiokulttuurisessa innostamisessa ovat kuitenkin projektit, joiden tavoitteena on tyydyttää ihmisten tarpeita ja ratkaista heidän ongelmiaan. Keskeistä innostamisen projekteissa on valittu teema, jonka kautta tai avulla muutosprosessi lähtee käyntiin. Projektiin valitusta yleisteemasta johdetaan ala-

kategorioita, jotka erottelevat projektin eri sisällöt mutta myös haasteet. (Kurki 2006: 92,120.) Innostamisen teemasta esimerkkinä käytän Mikkola-projektia, jonka yhtenä tavoitteena eli teemana on luoda maahanmuuttaja-asukkaille sekä kantaväestölle paikka, jossa he voivat toimia yhdessä. Alateemoina voidaan nähdä kyseisessä projektissa: järjestöjen toiminnan avustaminen, erilaisten tapahtumien ja asukasillojen järjestäminen sekä yhteistyöverkoston luominen. Haasteena on näin ollen innostaa eri ryhmiä toimintaan mukaan sekä saada eri asukasryhmät toimimaan yhdessä.

Projektit, jotka ovat sosiaalisesti virittyneitä, pyrkivät aina todellisuuden parantamiseen. Kyse onkin yhteisön ja koko yhteiskunnan kulttuurista, elämäntavasta ja paremman tietämisen ja tekemisen saavuttamisesta. Sosiokulttuuristen projektien tulisikin kehittää sellaisia metodeja ja prosesseja, joissa herätetään ihmisten vahvuuksia ja samalla kykyä toimia yhdessä toisten ihmisten kanssa. Näissä projekteissa opitaan työskentelemään, jakamaan, ratkomaan ongelmia ja päättämään ryhmässä, eli toisin sanoen opitaan elämään toisten ihmisten kanssa. Vaarana projekteissa kuitenkin on se, että projektin analyysivaihe jää vain siihen, että innostuneet projektityöntekijät marssivat paikalle mukanaan liuta erilaisissa ohjelmia ja kerhoja, joita innokkaana viedään läpi yhteisössä. (Kurki 2006: 94, 120-121.)

### 5.3 Innostaminen ja Mikkola-projekti

Innostamisen keskeiset käsitteet näkyvät yleisesti Pakolaisavun Kotilo-hankkeessa, jossa dialogi, yhteisöllisyys, osallistuminen ja luovuus ovat keskeisellä sijalla. Aivan puhtaasti projekti ei ole innostamista, mutta viitteitä innostamisen suuntaan voidaan Kotilo-hankkeesta ja Mikkola-projektista nähdä useita.

Vaikka itse innostamista ei mainita Kotilo-hankkeen suunnitelmassa, näkyvät innostaminen muodot varsinkin Mikkolan Asukastalo-projektin suunnittelussa, tavoitteissa sekä toimintamuodoissa. Asukastalo-projektissa asukkaiden osallisuuden ja vuoropuhelun mahdollistaminen sekä siihen innostaminen, ovat keskeisessä asemassa asukastalon toimintamuotoja. Projektin kautta järjestetyt asukasillat ovat kaikille avoimia tapahtumia, joissa pyritään antamaan asukkaille tietoa eri teemojen kautta. Teemat on valittu sekä perusteltu osaltaan myös niistä tarpeista, jotka ovat nousseet asukkailta ja Mikkolan alueselvityksen kautta. Ensisijaisesti tarpeet ovat kuitenkin

Kotilo -projektin kautta virittäytyneitä aiheita, jotka koskettavat ihmisiä yleismaailmallisesti. Eri kursseilla on pyritty mahdollistamaan asukkaiden välinen vuoropuhelu, esimerkiksi somalialaisten sambuusien teko-kurssia veti työharjoittelija, joka myös asui Mikkolan alueella sekä tunsu suurimman osan kurssiin osallistuneista asukkaista. Erilaisten kulttuuristen virikkeiden ja toimintojen kautta annettiin asukkaille mahdollisuus kehittää itseään sekä löytää uusia mielenkiinnon kohteita. Asukastalon päivittäisten “Avoimien ovien” kautta pyritään luomaan asukkaille paikka, jossa he voivat viettää aikaa sekä tutustua toisiinsa. Aivan konkreettisesti projekti on antanut tilat pienille järjestöille, jotka ovat tarvinneet kipeästi toimitiloja. Tätä kautta projekti tukee ja rikastuttaa Mikkolan alueen järjestötoimintaa, joka taas tuo alueelle erityisiä palveluja sekä monenlaista harrastustoimintaa.

Mikkola-projektissa innostajana toimivat projektityöntekijät, jotka toiminnallaan pyrkivät verkostoitumaan sekä etsimään niitä keinoja, joilla asukkaiden omaa tietoisuutta ympäristöstä herätettäisiin ja yhteistoimintaa tuettaisiin. Muut projektissa välillisesti toimivat oman alan asiantuntijat ja työntekijät ovat myös niin ikään innostajan roolissa, sillä he omalla osaamisellaan antavat asukkaille välineitä ja tietoa parantaa arjen laatua. Vaikka puhtaimmillaan innostamista ei varsinaisesti Mikkola-projektissa tehdäkään, niin projektin toimintamuodot, tavat ja projektityöntekijöiden työote ovat kuitenkin innostamiseen suuntautuneita ja siltä pohjalta nousevia.

## 6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyön tutkimuksellisen osion toteutin syksyn 2008 aikana. Suurimmat haasteet liittyivät tutkimustehtävän rajaamiseen ja aineiston hankintaan, sillä monta kiinnostavaa näkökulmaa olisi asukastalosta voitu kartoittaa. Työssäni hyvänä apuna olivat Pakolaisavun Mikkola- projektista vastanneet projektityöntekijät, joilta sain kommentteja sekä tukea ajatuksilleni työni edetessä.

### 6.1 Tutkimustehtävä

Telluksen toiminta on Mikkolan alueella aivan uutta, joten koin tärkeäksi selvittää ihmisten mielipiteitä ja kokemuksia paikasta. Asukastalon vahvuuksien ja heikkouksien

kartoittaminen on myös oleellista, sillä Kotilo-projekti päättyy 2008 vuoden lopussa. Projektin avulla voidaan vielä tukea asukastalon toimintaa niin, että järjestöt pystyvät vastaamaan asukastalosta itsenäisesti. Toivottavaa olisikin, että Mikkolan asukkaat kokevat Telluksen toimintamuodot mielekkäiksi ja heidän tarpeisiin vastaaviksi. Päätin rajata myös erityisen tarkastelun kohteen asukastalon toiminnoista. Tätä kautta lähdin rakentamaan tutkimustehtävääni, joka muotoutui seuraavasti:

Työni tutkimustehtävänä on kartoittaa kvalitatiivisin menetelmin asukastalon kävijöiden ja työntekijöiden kokemuksia sekä mielipiteitä asukastalosta ja sen toiminnoista. Asukastalon toiminnoista erityisenä tarkastelualueena on Kotilo-projektin kautta järjestetyt monikulttuuriset asukastapahtumat. Lisäksi kartoitan kehittämisideoita asukastalon tulevaisuutta varten.

## 6.2 Tutkimusmenetelmä - ryhmä- ja yksilöhaastattelut

Työni kiinnostuksen kohteena on tutkittavien näkökulma, joten valitsin tutkimusmenetelmäksi haastattelut. Haastatteluissa pystytään syventämään haastateltavilta saatavia tietoja ja varsinkin haastateltavien mielipiteitä kysyttäessä saadaan haastattelun avulla monipuolista tietoa. Haastattelussa voidaan asioita täsmentää puolin ja toisin, joten se on lomaketta joustavampi tapa saada haluttua tietoa. Se sopii myös menetelmäksi silloin kun kyselylomakkeen täyttäminen tuottaisi vaikeuksia. (Hirsjärvi- Hurme 2001: 35,36.) Varsinkin tässä työssä oli otettava huomioon se, että osa haastateltavista ei puhu äidinkielenään suomea. Kyselylomakkeen täyttö olisi näin ollen voinut tuottaa vastaajille ongelmia sekä virhevastauksia. Haastattelussa pystyn myös avaamaan haastateltaville vaikeita käsitteitä ja sanoja, sekä voin varmistaa sen, ovatko he ymmärtäneet kysymykset.

Haastattelulajien valinnassa päädyin Telluksen kävijöiden kohdalla ryhmähaastatteluihin. Ryhmähaastattelut sopivat hyvin tutkimusmenetelmäksi silloin, kun ollaan kiinnostuneita osallistujien mielipiteistä ja asenteista keskustelun kohteena olevasta aiheesta. Se nostaa esille kulttuuriin sidottuja käsityksiä sekä asioita, joista ei muuten puhuttaisi. Ryhmäkeskustelussa sellaiset ihmisryhmät voivat antaa äänensä, joiden sosioekonominen asema voisi haitata yksilöhaastatteluja. Sen avulla voidaan myös lujittaa yhteisöllistä Me- henkeä. (Ruusuvuori- Tiittula 2005: 226-227.)

Ryhmähaastattelu sopii faktuaaliseen informaation hankintaan sekä varsinkin uusien ideoiden etsimiseen. Yhdessä haastattelu helpottaa myös muistamista. (Eskola- Suoranta 1998: 96, 97.) Tutkija voi haastattelutilanteessa palata takaisin aikaisempiin kysymyksiin, jotka ovat jääneet epäselviksi. Hän voi myös esittää haastateltaville omia tulkintojaan, jotka hän on jo mielessään muodostanut tekemiensä havaintojen perusteella. (Alasuutari 1999: 152.)

Haastattelujen ja asukastalon tapahtumien välillä oli useampi kuukausi, joten oli järkevää toteuttaa osa haastatteluista ryhmässä muistin virkistämiseksi. Koska yhtenä tutkimustehtävänä on kartoittaa asukastalon kehittämisideoita, oli mielestäni myös mielenkiintoista ja perusteltua tehdä ryhmähaastattelu kävijöiden kesken. Toivoin sen myös lujittavan asukkaiden kiinnostusta asukastalon toimintaa kohtaan. Minulle eduksi haastatteluissa oli se, että olin tutustunut asukkaisiin ja paikan toimintaan asukastalon perustamisesta asti. Pystyi näin myös esittämään haastateltaville niitä tulkintoja, joita olin asukastalo-prosessin aikana pohtinut.

Työntekijöiden haastattelujen kohdalla päädyin yksilöhaastatteluihin, sillä heidän tehtävänsä ja toimenkuvansa asukastalossa erosivat toisistaan merkittävästi. Työntekijöistä toinen työskenteli asukastalossa asukkaiden kanssa ja toinen alueen maahanmuuttajien kanssa sekä yhteistyökumppanina Mikkolan Asukastalo-projektissa.

Yksilö- ja ryhmähaastattelu tilanteissa on eroja, jotka voivat olla sekä haaste että suuri apu tutkijalle. Ryhmäkeskustelu ei jää vain tutkijan ja haastateltavan väliseksi kysymys-vastaus tapahtumaksi, vaan ryhmän jäsenet alkavat haastattelun edetessä kyselemään asioista toisiltaan sekä pohtimaan ryhmälle ominaista suhtautumistapaa. Tällöin tutkijalla on mahdollisuus eritellä sellaisia termejä ja käsitteitä, joiden puitteissa ryhmä toimii ja ajattelee kulttuurisena ryhmänä. Myös yksilöhaastattelussa haastateltava voi kuvailla ryhmäänsä, mutta ryhmähaastattelussa ihmiset ovat todella läsnä ja voivat näin ollen käyttää niin sanottuja ”sisäpiirin” termejä. Tämän vuoksi haastateltavan voi olla vaikea ymmärtää joitain ryhmäläisten välisiä huomautuksia taikka termejä. Tällaiset tilanteet ovat usein myös arvokkaita tutkijalle, sillä hän voi pyytää ryhmää selvittämään asiaa haastattelijalle. Yksilöhaasteluissa keskustelu kiertyykin yleensä haastateltavan henkilökohtaisiin kokemuksiin eikä niinkään ryhmän yhteisiin kokemuksiin. (Alasuutari 1999: 152.)

### 6.2.1 Teemat haastattelun runkona

Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelumenetelmä, jossa haastattelu kohdennetaan tiettyihin teemoihin, joista haastattelun aikana keskustellaan. Sen oletuksena on se että, kaikkia yksilön kokemuksia ja ajatuksia voidaan tutkia tällä menetelmällä. Teemahaastattelu tuo erityisesti tutkittavien äänen kuuluviin, jolloin se ottaa huomioon ihmisten henkilökohtaiset tulkinnat sekä käsitykset tutkittavasta aiheesta. (Hirsjärvi- Hurme 2001: 47-48.)

Teemahaastattelussa käytetään haastattelurunkoa, johon ei laadita yksityiskohtaista kysymysluetteloa vaan teema-alueuettelo. Kyseiset teemat edustavat tutkimuksessa juuri niitä alueita, joihin varsinaiset kysymykset kohdistuvat. Teemojen pohjalta haastattelija syventää ja jatkaa keskustelua niin pitkälle kuin tutkimusintressi edellyttää. Teemahaastattelurungon suunnittelu etenee tutkimusongelmien jäsentämisen kautta ilmiöiden luokitteluun ja tätä kautta teemoihin. Kun pääteemat ovat selvillä, voidaan niiden alle laittaa tarkempia sekä kohdistettuja kysymyksiä. (Hirsjärvi- Hurme 2001:66-67.)

Rakensin haastattelurungon lähtien tutkimuskysymyksistä, jotka jaoin teema-alueisiin. Teema-alueet jäsentyivät neljään eri kategoriaan seuraavasti: Asukastalo- Tellus paikkana ja toimitilana, Asukastalo- Telluksen toiminnot, Asukastalo- Telluksen monikulttuuriset toiminnot sekä asukastalon toiminnan kehittäminen SWOT- analyysiä hyväksikäyttäen. Tämän jälkeen ryhdyin hahmottelemaan neljän teeman alle eri osa-alueita sekä apukysymyksiä, joiden katsoin antavan syventävää ja rajatumpaa tietoa kysytystä teema-alueesta tutkimustehtävän mukaisesti. (kts. Liite 1) Kaikissa haastatteluissa käytin samaa teemarunkoa, mutta yhdessä työntekijöiden yksilöhaastattelussa päädyin myös tarkentamaan ensimmäistä teema-aluetta asukastalon kävijöiden suhteen.

Kaikissa haastatteluissa käytin apuna listaa, johon olin koonnut kaikki Kotilo-projektin kautta järjestetyt toiminnot, tapahtumat ja kurssit. Tämä auttoi haastateltavia muistamisessa. Halusin myös varmistaa sen, missä kaikissa toiminnoissa haastateltavani olivat käyneet kevään 2008 aikana. (kts. Liite 2)

## 6.2.2 SWOT- analyysi kehittämisvälineenä ja asukaskysely

Asukastalon toiminnan kehittämisideoita päätiin kartoittaa haastatteluissa SWOT-analyysin avulla. SWOT- analyysi on kehittämisväline, jota voidaan käyttää esimerkiksi projekteissa ja työpaikoilla. SWOT- analyysin nimi tulee englanninkielisistä alkusanoista: strenght (vahvuudet), weaknesses (heikkoudet), opportunities (mahdollisuudet), ja threats (uhat).Analyysissä käytetään apuna nelikenttää, johon kyseiset sanat sijoitetaan. Nelikentän ylimmät laatikot kartoittavat vahvuuksia ja uhkia nykyhetkessä ja alimmat laatikot tulevaisuuden mahdollisuuksia ja uhkia. Kenttien täyttäminen voidaan tehdä yksin tai ryhmässä. (Opetushallitus 2003.)

Nyt	<p><b>VAHVUUDET</b> Mitkä ovat vahvat ominaisuudet? Mitä tehdään hyvin? <i>Vahvista</i></p>	<p><b>HEIKKOUEDET</b> Mitä voisi parantaa? Mitä tehdään huonosti? Mitä tulisi välttää? <i>kehitä, korvaa, poista</i></p>
Tulevai- suudessa	<p><b>UUEDET MAHDOLLISUUDET</b> Mitä mahdollisuuksia on odottamassa? Mitä mielenkiintoisia kehityslinjoja nyt on meneillään? <i>käytä hyväksi</i></p>	<p><b>NOUSEVAT UHAT</b> Mitä esteitä on tiellä? <i>torju, väistä, muuta vahvuudeksi</i></p>

KUVIO 1. SWOT- analyysi. (Opetushallitus 2003.)

Haastattelutilanteessa kävin haastattelun loppuvaiheessa kaikkien haastateltavien kanssa läpi asukastalon SWOT- analyysin. Kaikilla haastateltavilla oli tässä apuna asukastalon SWOT-analyysipaperi (kts. Liite 3), jonka tarkoituksen selvitin yksityiskohtaisesti haastateltaville. Aluksi he saivat miettiä ylimpiä kenttiä, eli asukastalon vahvuuksia sekä heikkouksia, jonka jälkeen jokainen kertoi ajatuksia niihin. Tämän jälkeen haastateltavat saivat ensin miettiä ja sitten kertoa ajatuksia asukastalon tulevaisuuden ihanteista ja haasteista. Lopuksi keskustelimme yleisesti kehittämisideoista.

SWOT- analyysi toimi näin tukena ja lisäinformaatiota antavana muihin haastattelun teemoihin. Sen avulla voitiin haastateltavien kanssa konkreettisesti palata asukastilaan ja sen toimintoihin - jäsentäen yhdessä sen vahvuuksia ja heikkouksiakin.

Yhdeksi lisäaineistoksi nousi myös syksyllä 2007 tehdyt asukastalokyselyt, joihin vastasi 20 asukastalon kävijää. Kyselylomakkeet olivat asukastalon aulassa sen avajaisista lähtien ja niiden informaatiota käytettiin toimintojen alussa vain suuntaa antavana. Kyselyn viimeisestä avoimesta vastauskohdasta sain muutamassa palautteessa arvokasta tietoa työni lopullisiin tuloksiin. (kts. Liite 4)

### 6.3 Haastateltavien valinta

Koska kvalitatiivisesti suuntautuneissa tutkimuksissa pyritään ymmärtämään syvällisemmin tapahtumaa sekä saamaan tietoa jostakin spesifistä ilmiöstä tai toiminnosta, päädyin haastateltavien valinnassa harkinnanvaraiseen näytteeseen. Tarkoituksena ei ollut saada tilastollisesti yleistävää aineistoa vaan tarkemminkin syvällistä tietoa paikallisesta ilmiöstä. Tällöin haastateltavat voidaan valita harkinnanvaraisesti, jolloin tärkeämpää on haastateltavien kyky tuottaa tarkoituksen mukaista aineistoa kuin sen edustavuus ja määrä. (Hirsjärvi- Hurme 2001: 59-60.)

Haastateltavien valintaprosessissa lähdin aluksi liikkeelle noin 15:toista ihmisestä, joiden tiesin käyneen aktiivisesti asukastalon eri toiminnoissa. Pakolaisavun projektityöntekijät toivoivat myös, että haastateltavat edustaisivat työntekijöitä. Haastateltavien joukoksi muotoutui lopulta seitsemän henkilöä, jotka olivat olleet asukastalon toiminnoissa mukana ja jotka edustivat eri etnisiä ryhmiä sekä työntekijöitä. Tämän jälkeen tein jaon asukastalon kävijöiden sekä työntekijöiden kesken ja haastatteluryhmiksi muodostui näin yksi neljän hengen haastatteluryhmä ja kaksi työntekijöiden yksilöhaastattelua. Ryhmähaastattelun haastateltavista kolme asui Mikkolassa ja yksi Korsossa. Haastateltavat työntekijät tulivat muualta Vantaalta. Sattumalta kaikki haastatteluun osallistuneet olivat naisia. Ryhmähaastattelussa piti kuitenkin huomioida se, että haastateltavat tulivat kolmesta eri kulttuuritaustasta (somalialainen, venäläinen ja suomalainen), joten oli suotavampaa sekä helpompaa rajata heidän haastatteluryhmänsä pelkkiin naisiin. Toiseksi asukastalon toiminnoissa suurin osa osallistujista oli naisia.



Kaikki haastateltavat olivat sellaisia ihmisiä, joihin olin jo ennalta tutustunut asukastalon kautta. Tämän vuoksi tiesin suurin piirtein kaikkien niiden haastateltavien suomenkielen tason, jotka eivät olleet syntyperäisiä suomalaisia. Tämän perusteella päädyin siihen, että en tarvitse erikseen tulkkia haastatteluun.

#### 6.4 Haastattelujen toteutus ja aineiston litterointi

Haastattelut toteutettiin kahden viikon sisällä syksyllä 2008. Kaikki valitsemani haastateltavat suostuivat haastatteluun ja aikataulujen sopiminen tapahtui vaivatta. Haastattelupaikkana toimi Asukastalo- Telluksessa Pakolaisavun toimisto.

Haastattelut nauhoitettiin mini disc- laitteella, johon oli kytketty pieni pöytämikrofoni. Haastattelujen alussa kerroin haastateltaville mihin tarkoitukseen opinnäytetyö tehdään, sekä selvitin sen, että heidän henkilöllisyytensä ei tule näkyviin työssä. Haastatteluaineistoa kertyi kokonaisuudessaan noin 1 h 45 min.

Laitteelle tallennettu valmis aineisto voidaan purkaa kahdella eri tavalla: litteroimalla tai päätelmien teolla suoraan tallennetusta aineistosta. Litterointi voidaan tehdä koko haastatteludialogista taikka valikoiden, niin että tutkija litteroi vain haastateltavan puheen taikka teema-alueet. (Hirsjärvi- Hurme 2001:138.)

Tässä työssä päädyin valikoivaan litteroimiseen, eli litteroin ainoastaan haastateltavien puheen mutta en omaani. Litterointivaiheessa jätin haastateltavien puheesta pois epäoleellisia toistosanoja. Litteroinnit tein yleensä heti haastattelujen jälkeen taikka seuraavana päivänä. Näin ne olivat vielä tuoreessa muistissa ja litterointi onnistui vaivattomammin. Jokaisen vuoropuheet merkitsin tekstiin haastateltavan ensimmäisellä nimikirjaimella. Lopullista tiivistettyä ja litteroitua aineistoa tuli yhteensä kymmenen A4-sivua.

#### 6.5 Aineiston analysointia teemojen mukaan

Kvalitatiivisen aineiston käsittelyä toteutetaan analyysin ja synteesin kautta, jolloin voidaan saavuttaa kattava kuva ja ymmärrys tutkittavasta ilmiöstä. Tässä kohtaa

analysoinnilla tarkoitetaan aineiston luokittelua ja synteessillä kokonaiskuvan luomista. Aineiston luokittelu sekä erittely onkin olennainen osa analyysiä, sillä se luo perustan myöhemmälle tulkinnalle. Luokittelussa jäsennetään aineistoa sekä tutkittavaa ilmiötä. (Hirsjärvi- Hurme 2001:143,144, 147.)

Teemahaastatteluaineistoa voidaan lähteä purkamaan kortiston avulla. Kortisto jaetaan tutkimuksessa käsiteltävien teemojen mukaan ja saman henkilön samaa teemaa koskevat vastaukset voidaan kerätä yhdelle kortille. Näin tehdään jokaisen haastatteluaineiston kanssa, jolloin syntyy teema-alueittain kasattu kortisto koko aineistosta. Lopullisia päätelmiä tehdään kortistoa yhdistämällä ja niputtamalla teema-alueita yhteen. Näin saadaan kokonaiskuva myös tuloksista. (Hirsjärvi- Hurme 2001: 141, 142.)

Aineiston purkamisessa ja kokoamisessa käytin apuna yllä kuvaamaani teemakortistomenetelmää eli teemoittelua. Ensin keräsin jokaisesta haastattelusta kertyneen materiaalin omiksi nipuiksi, joita luin useampaan kertaan alleviivaten haastattelurungon teemoja tekstistä. Tämän jälkeen tein tyhjät teemakortit, jotka nimesin eri teemojen mukaan. Korttien teemat tulivat suurimmaksi osaksi teemahaastattelurungosta mutta myös aineiston pohjalta. Lopullinen kortisto käsitti kuusi erilaista teemapaperia. Tämän jälkeen luin jokaisen haastattelunipun vielä tarkasti samalla kirjoittaen teemakortistoon kyseisestä aiheesta nousseita ajatuksia ja kommentteja. Haastateltavien kommentit merkitsin kortistoon nimellä ja kommentin eteen laitoin +, - tai ~ merkin. Plussa merkitsi positiivisesti latautunutta kommenttia, miinus negatiivisesti latautunutta kommenttia ja aaltoviiva tarkoitti neutraalia kommenttia kyseisestä aiheesta. Näin kävin läpi kolme haastattelua kuuden eri teemakortiston avulla.

Tämä jälkeen lähdin hahmottelemaan jokaisesta haastattelusta SWOT- analyysipaperiin haastatteluiden lopussa nousseita asukastalon kehittämisideoita. SWOT- analyysin ylimmät kentät antoivat lähinnä lisätietoa haastattelurungon muihin teemoihin ja alimmat kentät selvittivät varsinaisesti kehittämisideoita. Lopuksi luin vielä uudelleen litteroitua aineistoa ja alleviivasin kiinnostavia näkökulmia, jotka eivät varsinaisesti liittyneet tutkimustehtävääni, mutta jotka olivat työni kokonaisuuden kannalta mielenkiintoisia ja merkityksellisiä. Näistä koostin oman teeman lopullisiin tuloksiin.

## 7 TULOKSET

Seuraavissa kappaleissa esittelen työni tuloksia. Haastateltavien suorat lainaukset on kursivoitu tekstistä ja haastateltavat on koodattu H-kirjaimella sekä numerolla.

### 7.1 Asukastalo- Tellus paikkana ja sen toimitilat

Telluksessa on haastateltavien mukaan toimivat ja monipuoliset tilat, vaikka yksi suuri yhteinen tila puuttuukin isompia tapahtumia varten. Tähän mennessä tapahtumat ja kursit on pystytty järjestämään onnistuneesti asukastalon eri tiloissa. Yksi haastateltava mainitsi asukastalon rakenteelliseksi huonoksi puoleksi heikon ilmastoinnin sekä putkistosta nousevan hajun. Kyseiset seikat voivat pidemmän päälle olla rasite niille työntekijöille ja järjestöihmisille, jotka työskentelevät asukastalolla päivittäin. Asukastalon tarpeelliset korjaustoiminnot tuleekin huomioida tarkasti, jos toiminnot jatkuvat samanlaisina tulevaisuudessa.

Haastateltavat kokivat tärkeäksi sen, että asukastalolla on tietokoneen käyttömahdollisuus. Mikkolan kirjastossa on myös tietokoneita, mutta ne ovat usein varattuja sekä pelkästään vain aikuisten käyttöön. Asukkaista erityisesti maahanmuuttajat ovat hyötäneet tietokoneen käytöstä Telluksessa. He ovat tarvinneet apua esimerkiksi sähköpostin avaamisessa sekä lukemisessa ja tässä heillä on ollut saatavilla apua asukastalon työntekijöistä. Verkkoyhteys on myös järjestöjen toiminnan ja mainonnan kannalta aivan oleellista.

Mikkolan asukastalolle on haastattelujen mukaan ollut selkeä tarve niin asukkaiden kuin järjestöjenkin takia. Erityisesti asukastalon tilat ovat ihanteellisia erilaiselle järjestötoiminnalle, koska jokaisella Telluksen järjestöllä on oma huone, jossa voi järjestää omaa toimintaa rauhassa. Näin tiloja voidaan käyttää myös monipuolisesti eri aikoina.

*” ..erityisesti noitten yhdistysten kannalta, ni tää on ollu ihan ehdoton. Et yhdistyksillä on huutava pula tiloista eikä mitään toimintoja saa alulle, jos ei oo tiloja missä toimia ..et hyvä puoli tääl on se et on näit pieniä huoneita, johonka just nää yhdistykset on saanu tulla. ” (H6) (Työntekijähaastattelu)*

*” Näähän on upeat tilat, monipuoliset, täällä voi tosiaan tehdä kaiken näköstä..Onhan tää ihan kauheen kiva ja sit ku tääl on tilaa.. Et ku meillä on se (omassa kerrostalossa) pikkunen kerhohuone, ni siel meinas aina tulla riita et kuka sinne menee. niin kyl tää on ihanteellinen paikka. (H1)*

*” Joo, aivan” (H3) (Ryhmähaastattelu)*

Haastateltavien mielestä Asukastalo- Tellus on asukkaiden kohtaamispaikkana yleisesti hyvä ja ideaali, mutta vain päiväsaikaan, jolloin ovia pidetään auki. Muutamana kertana on tullut epäselvyyttä siitä, kuka saa iltapäivällä tulla tiloihin. Haastateltavat kyseenalaistivat myös keillä asukkaista on avaimet käytössään ja miten asukkaiden toiminta onnistuu illalla, jos tilat ovat eri järjestöjen käytössä.

*” Päivällä eläkeläiset järjestävät jotain, mutta illalla kun (työssäkävillä) ihmisillä on enemmän aika, sitten on kiinni” (H4) (Ryhmähaastattelu)*

*” .. ettei se oo vaan sulle et kenellä on avaimet ni se pääsee sisään (illalla), et tilaahan tääl on olla”(H5) (Työntekijähaastattelu)*

Telluksen hyväksi ominaisuuksiksi mainittiin kaikissa haastatteluissa myös sen erinomainen sijainti keskeisellä Mikkolaa ostoskeskuksen tuntumassa. Näin Mikkolan kaikilla asukkailla on mahdollisuus tulla helposti asukastalon toimintoihin mukaan.

*”..tänne on helppo löytää. Tänne tulee myös paljon busseja ja sit ku illalla on pimee ja kylmä ja vettä sataa ni toi pysäkki on tos ihan vieressä.” (H5) (Työntekijähaastattelu)*

## 7.2 ”Avoimien ovien”- kävijät

Asukastalon yhtenä toimintamuotona on ollut arkipäivisin ”avoimet ovet”, jossa Mikkolan asukkaat ovat voineet käydä kahvilla, juttelemassa taikka tietokoneella. Asukastalon toimintojen jatkuvuuden ja tarkentamisen kannalta onkin tärkeää kartoittaa sitä joukkoa, joka päivisin kaipaa ajanviettopaikkaa

Työntekijähaastattelun mukaan asukastalon päiväkävijät ovat olleet suurimmaksi osaksi maahanmuuttajataustaisia aikuisia sekä lapsia. Varsinkin Mikkolan alueen suurin maahanmuuttajaryhmä somalialaiset, ovat löytäneet asukastilan päivällä. Yhdelle Mikkolan maahanmuuttajataustaiselle asukkaalle Telluksesta on tullut jopa jokapäiväinen ajanvietto- ja seurustelupaikka. Yleensä asukastalon kävijät ovatkin tarvinneet juttelu- ja kuunteluseuraa. Asukastalo on ollut myös pysähdyspaikkana koulusta päässeille lapsille ja nuorille, jotka ovat odottaneet bussia asukastalon edessä.

Yleisesti ottaen päiväkävijöitä oli kevään aikana satunnaisesti.

*”Muutama somalinainen käy silloin tällöin ihan vaan niinkö pari sanaa vaihtamassa ... et vähä niinku puolin ja toisin on seuraa. Sit tääl käy yks kanta asiakas,..ja sit ku se näkee mut vaik tuol kadulla, ni hän tulee tosi ilosesti kyselee: No millon sä tuut taas töihin, että mä pääsen kahville ja päästää juttelee.” (H5) (Työntekijähaastattelu)*

Työntekijän haastattelussa nousi vahvasti esille se, että kaikki asukastalon kävijät ovat olleet mukavia. Työntekijä oli toiminnan alussa varautunut erilaisiin ongelmiin sosiaalisissa suhteissa ja mahdollisesti jopa rasistisiin ilmauksiin. Hän oli kuitenkin erittäin tyytyväinen siitä, että ongelmia asukastalon kävijöiden kanssa ei ilmennyt juuri ollenkaan. Työntekijä ei myöskään saanut negatiivista palautetta asukastalon toiminnasta.

*” ..et mä en oo kertaakaan kohdannu ketään ihmistä joka tulis mulle tänne niinku valittaa tai mitään semmosta. Ihmiset voi tulla kertoo huolia, mut ne vaan kertoo huoliaan, et kukaan ei oo antanu sellasta negatiivista palautetta. Tääl käy ihan hyvii tyyppi.” (H5) (Työntekijähaastattelu)*

Haastattelusta kävi ilmi, että asukastalon ”avoimien ovien” päivätoiminnan on tärkeää olla vapaata matalankynnyksen toimintaa, jonne kaikki asukkaat ovat tervetulleita viettämään aikaa.

*”Et tänne voi tulla vaan, et se on mun mielest tosi hyvä...Kun moni valittaa, et olis kiva nähdä kavereita ja et tota ei viiti mennä kahviloihin ku siel pitää ostaa jotain ja kun on paljon lapsii nii ne tekee meteliä kahvilassa, et tämmöinen asukastalo on paljon parempi paikka niinku tapaa.” (H5) (Työntekijähaastattelu)*

Ryhmähaastattelun haastateltavat eivät juurikaan olleet käyneet asukastalon päivätoiminnassa, mutta he kokivat tärkeäksi toiminnan jatkamisen. Haastateltavien mukaan eläkeläiset, maahanmuuttajat ja lapset tarvitsevat edelleen yleistä ajanviettopaikkaa päiväsaikaan. Mikkolan asukkaista varsinkin lapset ja nuoret ovat innokkaita toimijoita, jotka kaipaavat yhteisiä oleskelu- ja kerhotiloja.

### 7.3 Kotilo-projektin toiminnot Telluksessa

Telluksen toiminnoista käsiteltiin haastatteluissa lähinnä Kotilo-projektin kautta järjestettyjä kursseja ja tapahtumia. Haastateltavat saivat myös kertoa mielipiteitään ja ajatuksiaan asukastalon järjestöjen järjestämistä toiminnoista. Kartoitin haastattelussa myös sitä, olivatko asukkaat järjestäneet omaehtoisia ryhmiä.

Kotilo-projektin järjestämistä toiminnoista varsinkin Korson Marttojen vetämästä naisten ompeluryhmästä oli haastattelujen mukaan tullut erityisen suosittu ja säännöllinen tapaamispaikka, varsinkin somalialaisten naisten parissa. Ryhmässä kokoonnuttiin yhteen ja vaihdettiin viikon kuulumisia. Tämä toiminto oli myös ollut Telluksen asukaskyselyssä suosituimpana vaihtoehtona naisten keskuudessa.

*”Onhan tää ihan kauheen kiva ku tääl on just näitä ompeluu ja kaikkee erilaista toimintaa”. (H1)*

*”Joo aivan.” (H3)*

*”Sitte täällä on mahdollisuus tehdä ja kehittää työtä täällä.” (H4)  
(Ryhmähaastattelu)*

*”Noissa ompeluryhmissä on aina tullu muutama nainen, ja sitte muutama nainen voi sitte ommella ja sit on kymmenen vaan keskustelemassa, mut et se on semmoinen kiva päivä jossa kohdataan ja ollaan.” (H5) (Työntekijähaastattelu)*

Somalialaisten naisten ohjaamaa sambuusien eli piirakoitten leivontakurssia pidettiin myös suomalaisten asukkaiden keskuudessa onnistuneena tapahtumana tutustua somalialaiseen ruokakulttuuriin. Erilaisten ruokien tekeminen houkutteleekin usein ihmisiä mukaan toimintaan. Sitä oli myös erikseen asukaskyselyssä toivottu yhden asukkaan toimesta.

Työntekijöiden haastattelussa korostui se, että käsiteltävät teemat asukasilloissa sekä myös asumiskurssi olivat olleet tärkeitä ja ajankohtaisia. Työntekijähaastattelun mukaan kaikilla asukkailla on yleisesti paljon asioita, joista he eivät tiedä ollenkaan taikka tarpeeksi, esimerkiksi juuri asumiseen liittyen.

*” Et mä luulen et asumiseen liittyä aika paljon edelleen juttuja tai asumisen käytäntöön.. kaikki tällaset kotivakuutukset ja tällaset ni mä luulen et se yks missä ihmiset tarttee tietoo”(H6) (Työntekijähaastattelu)*

Tämän vuoksi onkin tärkeää, että asukasilloissa on asiantuntijat kertomassa aiheesta. Tällöin he voivat vastata asukkaiden kysymyksiin, sekä antaa vinkkejä eri tilanteisiin. Asukasilloista lähipoliisivierailussa saatiin asukkailta myös tärkeää tietoa siitä, kuinka turvalliseksi ja rauhalliseksi Mikkola- koetaan ja mitä sen eteen voidaan tehdä.

*”Tääl lähipoliisi-jutussa tuli selkeästi esille, et ihmiset kokee tämän alueen turvalliseksi. Joo et tääl ei oo niinkö mitään muuta ku ehkä nää juopot et se on se yks johonka me yritettiin Mikkola-päivillä tehdä jotain, Et tehtiin puiston penkkejä että nää juopot ei istuis noilla bussipysäkeillä.” (H6) (Työntekijähaastattelu)*

Yleisesti ottaen Kotilo-projektin kautta järjestetyt kurssit ja asukasillat olivat olleet hyvin järjestettyjä, asiallisia ja teemoiltaan mielenkiintoisia. Haastatteluissa toivottiin,

että asukasiloja järjestettäisiin samoilla teemoilla vuosittain aina uudelleen. Koordinoijaksi toivottiin ulkopuolista tahoa, esimerkiksi järjestöt. Tärkeäksi nähtiin myös se, että kurssien ja asukasilojen vetäjät olisivat asiaan perehtyneitä taikka alan ammattilaisia.

Asukkaista vain somalialaisille naisille oli kevään aikana muodostunut omaa ryhmätoimintaa. He kokivat yhteisönsä toiminnan erittäin tärkeäksi itselleen. Yleensä naisten toiminta oli liittynyt koraani-kouluun, jossa he käyvät läpi islamin opetuksia. Maahanmuuttajista venäläiset olivat myös asukastalon myötä aktivoituneet toimimaan alueella - mutta lähinnä oman järjestönsä Mozaikan kautta.

*” Täällä on somaliäitejä kokoontunut ja heillä on omaa toimintaa. Se on heille tosi tärkeää ja kun on iso tila. Ne keskustelee ja joskus ne tekee semmoinen koraanikoulu.” (H2)*

*” Joo joskus olen ollut koraanikoulussa.” (H3) (Ryhmähaastattelu)*

*”Somalialaiset on se ehkä aktiivisin ryhmä täällä ja sit on venäläiset, jotka on nyt aktivoitunu, et ennen ei heillä ollu mitään, et nyt on tämä Mozaika. (venäläisten yhdistys).” (H6) (Työntekijähaastattelu)*

Kaikissa haastatteluissa tuli esille myös se, että tulevaisuudessa asukastalon toiminnot voivat omalta osaltaan tukea alueen muiden tapahtumien järjestämistä, esimerkiksi juuri Mikkola-päivillä. Asukastalosta käsin voidaan myös järjestää alueen pienimuotoisia ja talokohtaisia tapahtumia, jolloin ihmiset saadaan aktivoitumaan paremmin.

*” Tänne on tosiaan tarvittu tällasta, koska just se et joku Mikkola- päivien järjestäminen, niin se oikeasti meinas kuolla kokoon kun sitä pitää aina järjestää kaikkee ja Mikkolassa ei ollu yhtään järjestöä aikaisemmin, et se ehkä vähä aktivoi ihmisiä” (H6) (Työntekijähaastattelu)*

#### 7.4 Monikulttuuriset tapahtumat ja tutustuminen kulttuureihin

Seuraavassa käsittelen kävijöiden ja työntekijöiden mielipiteitä ja kokemuksia asukastalon monikulttuurisesta -asukasillasta sekä yleisesti asukastalon monikulttuurisia toiminnoista. Telluksen monikulttuurisessa - illassa esittäytyivät somalialainen kulttuuri ja venäläinen kulttuuri. Tilaisuuden aikana tarjottiin somalialaista ja venäläistä ruokaa sekä kerrottiin erilaisten esineiden kautta näiden maiden kulttuuriperinteistä. Tämän jälkeen asukkaat saivat vapaasti tehdä kysymyksiä liittyen maiden kulttuuritapoihin.

Ryhmähaastattelussa kävijöiden mielestä Telluksen monikulttuurisuusilta oli ollut kaikin puolin onnistunut ja mielenkiintoinen tapahtuma, jossa oli annettu mukavalla tavalla tietoa kyseisistä kulttuureista. Heikkona puolena nähtiin kuitenkin se, että vain muutama suomalainen asukas oli osallistunut tapahtumaan. He olivat kuitenkin antaneet jälkikäteen hyvää palautetta tapahtumasta talon muille suomalaisille asukkaille.

*”Joo mä kuulin siitä, että kaikki oli antanu ihan hyvää palautetta ... tuolt oli lähteny mukaan muitakin semmosii (suomalaisia), jotka ei yleensä käy missään. Et ihan mielenkiintosta oli ollu”(H1) (Ryhmähaastattelu)*

Tärkeimmäksi asiaksi monikulttuurisuusillasta nousi tutustuminen eri kulttuurien tapoihin sekä arkipäivän elämisessä vaikuttaviin kulttuurikäytäntöihin esimerkiksi juuri asumiseen liittyen. Tärkeää olisi myös näin ollen tietää miksi eri kulttuureissa noudatetaan tiettyjä toimintatapoja. Haastateltavat kokivat tärkeäksi myös sen, että kulttuureihin tutustuminen tapahtuisi molempiin suuntiin, eli valtaväestö tutustuu vähemmistökulttuureihin ja vähemmistökulttuurit valtaväestön kulttuuriin. Kulttuuritietämystä voi myös aina syventää. Haastateltavien mielestä Mikkolan eri maahanmuuttajaryhmien on myös hyvä tutustua toisiinsa, sillä ristiriitoja ilmenee näiden ryhmien välillä.

*”Niitä (kulttuuritapoja) on paljon mitä pitäis tietää. Meilläki tässä just niiku eläinten, koirien ja näitten, et se ei meinaa mennä millään näille suomalaisille perille, että mistä johtuu, että nää (somalialaiset) ei voi koiriin koskettaa tai silittää.. et siitä mä saan paasaa tuolla jatkuvasti meidän pihalla, et tämmöiset olis ihan hyvä että kaikki tietää ja päinvastoin meidän (suomalaisten) kulttuurista tulis tietää kans, et nää olis ihan todellaki tärkeitä”(H1)*

*”Just”(H2)*

*”On erittäin tärkeitä” (H3) (Ryhmähaastattelu)*

Kaksi haastateltavaa nosti esille sen, että kulttuuriin tutustuminen tapahtuu yleensä normaalissa kanssakäymisessä, jossa tutustutaan ensin ihmiseen ja sitten vasta tätä kautta syvemmin itse kulttuuritapoihin.

*”On tärkeitä että ihmiset tutustuu toisiinsa ja sitte oppii toisten kulttuurista jotain. ” (H5) (Työntekijähaastattelu)*

Kulttuurieroilla ei myöskään pidä selittää kaikkia ihmisten välisiä ongelmia esimerkiksi juuri asumiseen liittyen. Ongelmien taustalla voi näin ollen olla muita henkilökohtaisia syitä.

*” Se on jotenkin.. mä luulen et se ei oo se, et tääl on näit kulttuureita, et ainahan niit ongelmia on asumisessa. Jotkut haluaa vaan laittaa ihmiset hierarkiaan ja haluaa olla jotenkin ylempänä ku ulkomaalaiset niin sitte ku jotain tapahtuu, ni jollain lailla ku itellä on paha olla, ni sitte ne syyt on muissa.” (H6) (Työntekijäh.)*



Toinen haastateltavista työntekijöistä oli myös pelännyt asukkaiden mahdollisia rassistisia kommentteja omien aikaisempien henkilökohtaisten kokemusten vuoksi. Hän oli kuitenkin erittäin tyytyväinen siihen, että tapahtuma oli onnistunut hyvässä hengessä.

## 7.5 Mikkolan alueen yhteishenki

Asukasillat sekä muut erilaiset yhteiset tapahtumat koettiin hyvänä tapana tutustua naapureihin ja muihin ihmisiin. Suurimmaksi ongelmaksi nähtiin kuitenkin se, etteivät Mikkolan suomalaiset asukkaat lähde helposti mukaan asukastalon toimintoihin. Haastatteluissa ilmeni, että varsinkin maahanmuuttajat mutta myös muutamat suomalaiset asukasaktiivit ovat ihmetelleet sitä, miksi suomalaiset eivät osallistu yhteisiin tapahtumiin.

*”Joo, ku sais vielä enempi mukaan porukkaa (suomalaiset), et aika vähä vielä lähtee tuolta porukkaa. (H1)*

*”mun mielestä ketkä ne tulee on eniten ulkomaalaisia, et suomalaisia ei tule paljon. (H2) (Ryhmähaastattelu)*

*”Mikkolan suomalaiset asukkaat mukaan toimintaan.” (Telluksen toiminnan asukaskysely)*

Työntekijähaastattelussa tulikin ilmi, että Mikkolan alueella ei juuri koskaan ole ollut suurta innostusta yhteistoimintaa kohtaan, vaikka moni suomalaisista asukkaista on asunut alueella kymmeniä vuosia. Syitä tähän etsittiin asukkaiden yleisestä tulotasosta, joka haastateltavan mukaan voi osaltaan vaikuttaa ihmisten elämäntilanteeseen ja tätä kautta osallisuuteen alueen toiminnassa. Työntekijä koki myös suomalaisten asukkaiden yhteishengen hyvin laimeaksi.

*”Mikkolassa ei ollu oikeestaan yhtään järjestöä aikaisemmin.. tai tääl on ollu joku Mikkola-seura, mutta se on kuollu kokoon koska ei ollu osallistujia ja aikuisia ei tullu mukaan ja sitte oli Mikkolan koulun vanhempainyhdistys., koulussa on 800 oppilasta niin siel oli 5 aktiivista, et must se kertoo niin paljon Mikkolasta. Et jos tää (asukastalo) nyt laittas vähä ihmisiä toimimaan ja huolehtimaan tästä omasta. Mikkola on niin sanotusti Vantaan köyhin ja kurjin vaikka tääl on hyvä ja turvallista asua.”(H6) (Työntekijähaastattelu)*

Haastateltavat keskustelivat myös suomalaisesta kulttuurista ja siitä, miksi suomalaisten on välillä vaikea tutustua muista kulttuureista tuleviin ihmisiin. Osaksi haastateltavat näkivätkin, että vuoropuhelu maahanmuuttajien ja suomalaisten välillä estyy usein suomalaisten kulttuuritapojen ja tottumusten vuoksi. Varsinkin suomalaiset itse kuvailivat haastattelussa suomalaista kommunikaatiokulttuuria vetäytyväksi sekä

vierastavaksi.

*” Me (suomalaiset) ollaan ehkä vähä semmosii kaavoihin kangistuneita ihmisiä, et omissa oloissaan. Just et ihan niihin joihin on tutustunu 20 vuotta sitten, niin niitten kans sitten ollaan. ”(H1) (Ryhmähaastattelu)*

*” Mä luulen et se on yksinkertaisesti et suomalaiset ei tunne toista suomalaista et se on se meidän suomalaisten kulttuurissa se et suomalainen naapuri on tosi vieras ni saati sitten ku se on joku afrikkalainen naapuri.”(H6) (Työntekijähaastattelu)*

Haastateltavat kokivat, että suomalaiset asukkaat saattavat mahdollisesti myös vierastaa monikulttuurisuus-sanaa. Monikulttuuriset tapahtumat voidaankin virheellisesti käsittää vain maahanmuuttajille tarkoitetuksi. Tällöin koko paikan toiminta voi leimaantua negatiivisessa mielessä vain maahanmuuttajille suunnatuksi toiminnaksi. Tämä voi aiheuttaa myös kateutta sekä eriarvoisuuden tunnetta alueen asukkaiden kesken.

*” Se on varmaan, ne (suomalaiset) luulee, et se on vaan ulkomaalaisille. Mä en tiedä.”(H2) (Ryhmähaastattelu)*

*”Must olis hyvä jos ei tarvitsis puhua enää monikulttuurisuudesta ku järjestetään jotain.. suomalaiset kokee sen et ne ei kuulu sinne ja sit ne voi kokee et aina näille maahanmuuttajille vaan. Monikulttuurisuus on jo tätä päivää eikä sitä tartte nostaa.”(H6) (Työntekijähaastattelu)*

*He (suomalaiset) kuvittelevat, että tämä on vain Mamu-kerho (maahanmuuttajille).” (Telluksen toiminnan asukaskysely)*

Myös väärinkäsitykset sekä yksittäisen henkilön ikävä kokemus voi aikaansaada huhun yhden ryhmän sisällä, jolloin se myös nakertaa uskottavuutta koko paikan toiminnasta. Asukastalon toiminta voi pahimmillaan ajautua omiin kuppikuntiin, joihin pääsevät vain tietyt ja valitut henkilöt.

*”Kerran tääl (asukastalolla) oli ollu joku kalanpaisto-juttu, ni täältä oli kuulemma ajettu pois suomalaiset, et tää on vaan ulkolaisille, et sitte oltiin hyvin loukkaantuneita” (H1)*

*”Aika jännä” (H2)*

*”En ole kuullu” (H3) (Ryhmähaastattelu)*

## 7.6 Telluksen ihanteet ja tulevaisuuden haasteet

Telluksen ihanteet ja mahdollisuudet olivat kaikilla haastateltavilla hyvin samankaltaisia. Toivottiin, että asukastalon toiminnassa olisi mukana paljon ihmisiä, jotka järjestäisivät omaehtoista toimintaa. Asukastalo nähtiin avoimena tilana, jonne kaikki saavat tulla. Haastateltavat toivoivat, että asukastalon toiminnasta olisi tullut säännöllistä sekä asukkaiden tarpeisiin vastaavaa. Järjestöjen rooliksi nähtiin

asukastalon tiloista vastaaminen yleisesti, sekä mahdollisesti asukastalon ”avoimien ovien” järjestäminen taikka mahdollisesti kahvilatyypin toiminnan ylläpitäminen.

*”Semmonen, et ois koko ajan jotain toimintaa ja ihmisiä hirveesti ja yhdessä laulettas ja yhdessä tanssittas” (H1)*

*”Joo..hyvä paikka, kasvanut”(H3)(Ryhmähaastattelu)*

*” Et tosissaan nää järjestöt pystyis pitämään tätä paikkaa yhdessä, et tääl ois niin ku toimintaa ja et nää asukaat ihan oikeesti ottaisi tämän paikan omakseen ja vois itte alkaa järjestää täällä toimintaa, et niille tulis sellanen olo et tää tila todella on meitä varten et kuka tahansa voi täällä järjestää jos innostuu” (H6) (Työntekijähaastattelu)*

Koska kyseiselle kerrostaloalueelle on myös haastateltavien mukaan muuttanut paljon uusia asukkaita, on heissä myös uutta potentiaalia tulla toimintaan mukaan.

Tulevaisuuden haasteet Telluksessa liittyvät paikan toimintamuotoon ja siihen, kuka sitä pyörittää. Haasteeksi nähtiin asukastalon järjestöjen yhteistoiminnan onnistuminen, sillä vielä asukastalosta on konkreettisesti vastannut Kotilo-projekti ja sen projektityöntekijät. Projektityöntekijöihin on myös aina otettu yhteyttä ongelmatilanteissa, joissa he ovat toimineet niin sanottuna neutraalina välikätenä.

Haasteena on myös löytää yhteinen sävel järjestöjen kesken, koska heidän toimintansa on tällä hetkellä rajoittunut vahvasti vain heidän oman ryhmään. Asukastalon järjestöjen roolien jako sekä vastuunottajan selvittäminen ovat myös asioita, jotka tulisi tehdä hyvässä yhteisymmärryksessä ja selkeästi. Näin ollen joudutaan vielä miettimään paikan yhteisiä sääntöjä, sekä sitä, kuka vastaa mistäkin. Jos kaikki vastuu annetaan vain yhdelle henkilölle, voivat muut asukastalon toimijat kokea sen epäoikeudenmukaiseksi.

*”Se uhka on just se että tää kuivuu kokoon. Et täst tulee vaan sellasen tietyn kuppikunnan käyttöön ja tää vaan on ja tietyillä ihmisillä on vaan tänne avaimet, jotka tätä käy käyttämässä... et just se haaste, et tää pysyy tällöisenä avoimena kaikille ja sitte tarvittas just sellasii ihmisiä, jotka ymmärtää, et ei sun tarttee olla joka kerta ite toiminnassa vaan et ois porukka joka ottas vastuuta ja jakais sitä ja se et ei sen tarvis pakko asua näissä taloissa, et voi tulla muualta,”(H6) (Työntekijähaastattelu)*

*”Minä luulen vieläkin, että mitä tapahtuu, ni sudanilaiset tekee oma toiminta ja somalialaiset myös, mutta yhteistyö puuttuu vielä” (H2)(Ryhmähaastattelu)*

Yhtenä suurena haasteena on saada Mikkolan suomalaiset asukkaat mukaan toimintaan. Asukkaita ja järjestöjä tulisi myös kannustaa järjestämään toimintaa yli kulttuurirajojen.

Tällä hetkellä alueen asukkaista vain somalialaiset ovat innostuneet ja aktivoituneet järjestämään toimintaa - mutta vain oman yhteisönsä kesken.

*” Just se haaste, et miten saada nää suomalaiset liikkeelle ja sit maahanmuutajien parissa taas on just se ettei heidän ryhmässä oo sitä suomalaista joka vähä ”rikkoois” sitä menoa, et ne monesti järjestää vaan omaa toimintaa.” (H6) (Työntekijähaastattelu)*

Yhdeksi aiheeksi haastatteluissa nousi myös raha, joka tuo omat haasteensa paikan toiminnalle. Miten siis saada ihmiset osallistumaan maksulliseen toimintaan, kun nyt tapahtumat, asukasillat, asukkaiden nettiyhteyden käyttö ja päivätoimintojen kahvitukset on järjestetty Kotilo-projektin rahoituksella? Järjestöjen on myös sovittava keskenään näistä asioista, jotta asukastalon maksullisista ja mahdollisista maksuttomista palveluista päästään yhteisymmärrykseen.

*”Niin kyllä kaikilta aina rahaa löytyy, mutta se on se, että kun ollaan aina tarjottu kaikki ilmatteeks, sitte yhtäkkiä sä joudut pyytää rahaa siitä mikä on ollu ennen ilmasta ”(H6) (Työntekijähaastattelu)*

#### 7.7 Asukastalon toiminnan kehittämisideat

Haastatteluista tuli esille paljon hyviä ja käyttökelpoisia kehittämisideoita. Tärkeimmäksi asiaksi nousi kaikissa haastatteluissa mainostus, joka koettiin vielä melko heikoksi. Mainonnassa ongelmalliseksi nähtiin kuitenkin se, ettei sille ole tarpeeksi hyviä väyliä. Tässä kohtaa väläyteltiinkin ideaa Mikkolan omasta lehdestä. Ongelmana on myös se, että vaikka mainoksia on ollut Mikkolan kirjastossa, ostoskeskuksen kaupoissa sekä muutamana kertana asukastalon pihapiirin rappukäytävissä, niin ne eivät tavoita Mikkolan omakotitaloalueen väestöä. Tähän löydettiinkin käyttökelpoisia ratkaisuja. Tulevaisuudessa voitaisiinkin hyödyntää vuosittain painettavaa Korso-kalenteria sekä myös Mikkolan koulua. Näiden avulla Mikkolalaiset saataisiin laajemmin tavoitettua.

*” Et tietysti koulun kautta, ehkä se on ainut minkä kautta kaikkein parhaiten menis tieto, koska kaikki ei käy kirjastossa ja kaikki ei käy tossa lähikaupassa. ”(H6) (Työntekijähaastattelu)*

Asukastalon päivätoimintaan voitaisiin houkutella enemmän suomalaisia asukkaita esimerkiksi tilaamalla sinne aikakauslehtiä sekä Helsingin Sanomat. Päiväsaikaan Telluksessa voitaisiin järjestää organisoidumpaa kahvilatoimintaa, jonka kautta paikka saisi hieman varoja yhteiseen käyttöön. Näin Tellukseen tulisi selkeä, jatkuva ja kaikille

avoin toimintamuoto. Toistaiseksi Mikkolassa ei ole ainuttakaan kahvilaa, jossa ihmiset voisivat käydä. Työssäkäyvät ihmiset olisi myös hyvä saada asukastalon toimintaan mukaan niin, että paikka olisi auki ilta-aikoina.

*”Pitää järjestää jotakin säännöllisesti, joka viikko esimerkiksi sama aika.. ja sitten ihmiset tietävät että, aha, minulla on tänään vapaa-aika, ei ole mitään tekemistä, minä voin mennä sinne ja tiedän että siellä on tänään ovet auki ja muut ihmiset ovat täällä” (H4)*

*”Mä kans just aattelin, et ois ainaki pari kertaa viikossa auki, sillee, et ois ilta-aikojaki, joku kahdeksaan saakka auki, kun on työssäkäyviä, jotka ei pääse” (H1) (Ryhmähaastattelu)*

Ryhmähaastattelussa nostettiin yhdeksi ideaksi myös se, että suomalaiset lähtisivät varmasti mukaan liikunnallisiin toimintoihin. Yksi haastateltava oli asiasta jo aikaisemmin kyselty ja saanut suomalaisten asukkaiden kannatuksen. Pihapiirissä asuu myös haastateltavan mukaan ihmisiä, jotka voisivat innostua musiikillisista ryhmistä, kuten laulutapahtumien ja kerhojen järjestämisestä.

*”Kauheesti jumppaan olis varmaan tulossa ihmisiä, et mä oon joskus tehny ehdotuksia tänne, ja heti tuli kannatusta kun kyselin ihmisiltä.” (H1)*

*”Joo jumpasta, sillä se on ihanaa.” (H4)*

*”Sit ku meil on se tiistain lenkkisauna, niin semmoinen joku tiistai-ilta viidestä kuuteen” (H1)*

*” Ihmiset varmasti lähtee.” (H4)*

*” Ku vaan sanotaan et nyt mentiin.” (H1) (Ryhmähaastattelu)*

Lasten ja eläkeläisten toiminnan järjestäminen on jatkossa tärkeää, koska heille ei ole juurikaan harrastusmahdollisuuksia Mikkolan alueella. Lasten harrastustoimintaa asukastalossa järjestää tällä hetkellä Mozaika yhdistys sekä Korson nuorten setlementtiliitto. Mozaika on myös organisoinut lastenparkkitoimintaa asukastaloon.

Työntekijähaastattelussa ehdotettiin lisäksi atk-kurssin järjestämistä. Tähän tarvittaisiin kuitenkin enemmän tietokoneita. Myös asukastalon tyhjää huonetta voisi myös tarjota sopivalle järjestölle.

*” Tänne vois saada vielä tonne tyhjään huoneeseen jonkun järjestön, et kosvolaiset on se mistä on puhuttu, et se on yks iso ryhmä täällä ja ne on aika aktiivisia, mut niille pitäis saada se oma yhdistys ja niitä pitäis jollain lailla tukea” (H6) (Työntekijähaastattelu)*

## 8 TYÖN LUOTETTAVUUS JA YLEISTETTÄVYYS

Haastattelututkimuksessa työn luotettavuutta voidaan tarkastella useasta näkökulmasta. Varsinkin teemahaastattelussa laadukkuutta voi tavoitella sillä, että tehdään hyvä haastattelurunko. Haastattelussa haastattelijan kokemus sekä mahdollinen haastattelukoulutus ovat myös keinoja, joilla aineiston laatua voidaan parantaa. Haastattelujen litterointi on tärkeä tehdä niin nopeasti kuin mahdollista, varsinkin jos tutkija itse haastattelee ja litteroi aineiston. Haastatteluaineiston luotettavuus riippuukin sen laadusta. Jos luokittelu on ollut sattumanvaraista, tai vain osaa haastateltavista on haastateltu, tai tallenteiden kuuluvuus on ollut huonoa, ei aineistoa voida sanoa luotettavaksi. (Hirsjärvi- Hurme 2001: 184-185.) Ryhmähaastatteluissa on myös otettava huomioon se, että asioista puhutaan eri tavalla puhtaissa nais- ja miesryhmissä sekä sekaryhmissä. Resursseista riippuen tutkija joutuukin miettimään sitä, onko oleellista kerätä eri osa-aineistoja vaiko tyytyä yhteen ryhmätyyppiin. (Mäkelä 1990:51)

Toteutin aineiston litteroinnit nopeassa tahdissa haastattelujen jälkeen. Näin haastattelut olivat vielä hyvässä muistissa ja niiden purkaminen onnistui vaivatta. Haastattelujen tallennus onnistui erittäin hyvin, eikä päälle puhuminen ollut ongelmana haastattelujen aikana. Suunnittelin haastattelurunkoa tarkasti ja haastattelun teemat tarkentuivat sekä syventyivät työprosessin aikana. Teema- sekä ryhmähaastattelut olivat aivan uusia menetelmiä minulle, joten luin siihen liittyvää kirjallisuutta kattavasti. Huomasin kuitenkin kehittyväni haastelujen yhteydessä ja viimeinen haastattelu onnistui teemojen eteenpäin viemisen osalta parhaiten. Ensimmäisessä haastattelussa kävin teemoja läpi järjestyksessä, mutta viimeisessä ne tulivat haastatteluun mukaan luontevammin ja hieman eri järjestyksessä.

Ryhmähaastattelussa haastavinta oli saada kaikki mukaan keskusteluun. Onnistuin tässä mielestäni hyvin, sillä pyrin osallistamaan haastateltavat keskusteluun siten, että esitin kysymyksiä sekä ajatuksia tasa-puoleisesti jokaiselle. Yhden haastateltavan kohdalla mietin kuitenkin sitä, että hän ei ehkä pystynyt vielä suomen kielen taitonsa keinoin kuvailemaan mielipiteitään ja ajatuksiaan niin hyvin ja laajasti, kuin olisi mahdollisesti halunnut.

Työni kannalta oli tärkeää, että olin ollut Asukastalo-projektissa mukana alusta alkaen. Pystyin esittelemään haastateltaville niitä tuloksia, joita olin vuoden aikana havainnoinut asukastalon toiminnoissa. Näin sain kohdistettua haastattelun teema-alueet oleellisiin seikkoihin. Haastattelujen alussa korostin myös sitä, että kaikki mielipiteet ja ajatukset ovat tervetulleita ja hyödyksi asukastalon tulevaisuutta varten. Näin pyrin välttämään sitä, etteivät haastateltavat uskalla kertoa myös negatiivisia mielipiteitä asukastalosta.

Merkityksellistä aineiston kokoamisen ja kylläntymisen kannalta oli se, että haastateltavat joukot edustivat eri ryhmiä ja näkökulmia. Varsinkin viimeisestä työntekijähaastattelusta sain tärkeää tietoa liittyen muihin haastatteluihin. Erittäin hyödylliseksi koin aineiston keruussa SWOT- analyysin käytön. Sen avulla sain koottua haastateltavien ajatuksia ja mielipiteitä hyvin kattavasti sekä täsmällisesti.

Kvalitatiivisen tutkimuksen ongelmaksi on nähty yleistettävyyden puute. Tässä kohtaa onkin otettava huomioon se, millaisia tuloksia kvalitatiivinen aineisto tuottaa. Laadullinen tutkimus tuottaa yleensä luokitteluja sekä selityksiä erilaisille ilmiöille. Esimerkiksi kulttuuritutkimuksen piirissä tutkimuksen tarkoituksena on kyseenalaistaa vanhoja ajatusmalleja ja käsityksiä. Tällöin laadullisen tutkimuksen arvo ei ole sen yleisessä käytännöllisyydessä vaan pikemmin sen tarkoituksena on tarkastella yhteiskunnan ilmiöitä ja asenteita ennakkoluulottomasti - mutta myös perustellusti. (Alasuutari 1999: 233-234.)

Tässä työssä tarkasteluni kohteena oli Mikkolan monikulttuurinen asukastalo ja sen toiminnat. Työni tulokset ovatkin merkityksellisiä erityisesti Asukastalo- Tellukselle ja niitä voidaan hyödyntää myös projektin arvioinnissa. Tuloksista voidaan myös vetää joitain johtopäätöksiä Mikkolan alueen asukkaista - liittyen varsinkin asukastoimintaan ja sen aktiivisuuteen. Vaikka työni tuloksia ei voida yleistää koskemaan koko Suomen monikulttuurisia lähiöitä sekä naapuruussuhteita, voidaan viitteitä ihmisten yleisiin asenteisiin maahanmuuttajia sekä monikulttuurisuutta kohtaan työstäni nähdä. Helsingin Sanomissa esitetty tuore kirja-artikkeli suomalaisten asenteista monikulttuurisuuteen sopeutumista kohtaan sekä muut monikulttuurisuutta ja maahanmuuttajuutta käsittelevät tutkimukset tukevat työni tuloksissa esitettyjä havaintoja. Suomalaisten ”lähiöasukkaiden” suhteet naapureihinsa sekä asukasaktiivisuus on nähty myös yleisessä

asuinalue-keskustelussa osaltaan työni tulosten mukaisesti - heikkona ja jopa olemattomana.

## 9 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ MIKKOLAN ASUKASTALO-PROJEKTISTA

Johtopäätöksinä tuloksista voidaan todeta, että Mikkolan asukastalolle ja sen toiminnoille on ollut selkeä tarve. Sama todettiin jo Mikkolan alueselvitetyksessä vuonna 2003, jonka jälkeen asia jäi ilmeisesti unholaan. Vasta Suomen Pakolaisavun Kotilo-projektin myötä Mikkolan asukkaiden yhteinen asukastalo sai alkunsa ja pienet maahanmuuttajajärjestöt saivat kauan kaivattua toimitilaa oman toimintansa aloittamiseksi sekä laajentamiseksi.

Asukastalossa kevään 2008 aikana järjestetyt asukasillat, tapahtumat ja kurssit ovat tulosten perusteella onnistuneet kokonaisuudessaan hyvin. Asukasilloissa käsiteltävät teemat olivat mielenkiintoisia ja ajankohtaisia, sekä tarvetta monenlaiselle tiedolle löytyy liittyen niin asunnon vakuutuksiin kuin yleiseen turvallisuuteen.

Asukastalon monikulttuuriset tapahtumat olivat asukkaiden mielestä hyvä tapa tutustua muihin kulttuureihin. Varsinkin somalialaisten sambuusien leipomiskurssia oli suomalaisten asukkaiden osalta toivottu. Monikulttuurisuusillan ainoa heikkopuoli oli se, että suomalaisen kantaväestön osanotto oli hyvin vaisua. Syitä tähän voidaan etsiä mainostuksen heikkoudesta, sekä siitä, että osa suomalaisista asukkaista ilmeisesti koki monikulttuuriset tapahtumat vain maahanmuuttajille suunnatuiksi. Asukastalon toiminta on voinut myös leimaantua joidenkin asukkaiden silmissä negatiivisesti, eli pelkästään maahanmuuttajille suunnatuksi paikaksi.

Sosiokulttuurisen innostamisen näkökulmasta Mikkolan asukkaista, varsinkin somalialaiset naiset innostuivat ja aktivoituivat projektin myötä. He tekivät yhteisiin tapahtumiin ruokia, kävivät asukastalossa päiväsaikaan kahvilla, osallistuivat Kotilo-hankkeen kautta järjestetyille kurseille ja alkoivat lopulta järjestämään omaa toimintaa itsenäisesti. Innostamisen tavoite saavutettiin mielestäni juuri heidän ryhmässä. Koska kaikkia asukastalon kävijöitä en pystynyt työssäni haastattelemaan, on mahdollista, että myös muut asukastalon kävijät saivat asukastalon kautta positiivisia kokemuksia sekä



mahdollisesti uusia ystäviä. Toimihan asukastalossa useampi järjestö, joidenka osallistujia ei kartoitettu. Yhdelle Mikkolan asukkaalle asukastalosta oli tullut jokapäiväinen ajanvietto paikka, sillä yleensä hänelle on ollut ainoana vaihtoehtona istua bussipysäkillä. Muutos parempaan lähtee jo yhdestä ihmisestä - pienin askelin.

Innokas venäläisten Mozaika yhdistys aktivoitui myös hyvin ja sai monia venäläisiä asukkaita omaan toimintaansa mukaan- jopa Mikkolan ulkopuolelta. Mozaika on myös näillä näkymin ottamassa vastuun asukastalon yleisten toimintojen koordinoimisessa. Haasteena onkin saada eri järjestöt toimimaan keskenään, sekä jakamaan vastuuta tasaisesti. Yhdistysten toiminta on vielä suuntautunut vain oman järjestön pyörittämiseen, eikä niinkään juuri asukastalon hallinnoimiseen. Toivottavaa olisi myös se, että osa asukkaista alkaisi pyörittämään yhteistä asukastoimintaa, jottei asukastalon funktio kohdistu vain erillisten maahanmuuttajajärjestöjen spesifiin ja eriytyneeseen toimintaan.

Haastatteluissa nousseet asukastalon kehittämisideat olivat hyviä ja toteutuskelpoisia. Telluksen mainontaan tulee panostaa ja tässä hyvänä foorumina voidaan käyttää esimerkiksi Mikkolan ala-astetta, jonka kautta tieto saataisiin menemään alueelle laajemmin. Toisaalta ryhmähaastattelussa asukkaat toivoivat, että mainontaa lisättäisiin vain pihapiirin taloissa. Näin asukastalon asukastoiminta fokuoituisi yhden pihapiirin asukkaisiin. Työntekijät näkivät taas, että kaikki Mikkolan alueen asukkaat ovat tervetulleita toimintaan ja mainonnan tulisi kohdistua myös omakotitaloalueelle. Mielestäni on kuitenkin sama, mitä kautta aktiiviset asukkaat löydetään, kunhan he vain ovat kiinnostuneita oman asuinalueen yhteistoiminnan lisäämisestä ja tapahtumien järjestämisestä yli kulttuurirajojen.

Yhtenä suurena haasteena on myös tuloksissa mainittu asukastalon yleinen kunto, joka kaipaa vielä tarkempaa tutkimusta ja mahdollisesti korjauksia. Asukkaiden puolelta on myös tullut kommentteja, että koko kerrostalo, johon myös asukastalo kuuluu, olisi peruskorjauksen tarpeessa. Tässä asiassa tarvitaankin jo suurempaa apua kunnalta.

## 10 POHDINTA

Mikkolan asukkaista vain maahanmuuttajat ovat olleet selkeästi aktiivisimpia toimijoita asukastalossa. Syynä tähän voi olla se, että alueella toimii hyvä maahanmuuttajien verkosto, jolle on jo ennen projektin alkua ollut tarjolla omaa toimintaa. Tähän verkostoon oli myös projektityöntekijöiden helppo tulla ja tätä kautta he saivat myös juuri maahanmuuttajia liikkeelle. Mikkolan alueella tehdäänkin hyvää maahanmuuttajatyötä, joka näkyy myös näiden asukkaiden osallistumisessa yhteisiin tapahtumiin. Maahanmuuttajista erityisesti somalialaiset olivat hyvin edustettuina kaikissa tapahtumissa ja kursseilla. Kuvaavaa oli esimerkiksi se, että ensimmäiseen asukasiltaan saapui ensin vain muutama somalialainen nainen. Parilla puhelulla he saivat kuitenkin kokoon melkein kaikki pihapiirin somalialaiset naiset lapsineen ja lopulta huoneen täytti 20 asukkaan joukko. Mikkolan maahanmuuttajataustaiset nuoret olivat myös hyvin innokkaita osallistumaan asukastalon eri toimintoihin ja heissä onkin paljon potentiaalia tulla aktiivisiksi asukkaiksi Mikkolan alueelle.

Vantaan monikulttuurisuus-ohjelmassa painotettiin sitä, että maahanmuuttajia tulee kannustaa osallistumaan asukastoimikuntiin sekä asukaskokouksiin. Työni tulosten perusteella Mikkolassa tämä on toteutunut hyvin. Kotilo-hankkeen sekä alueen maahanmuuttajatyön myötä maahanmuuttajat ovat olleet jopa aktiivisimpia osallistujia yhteisissä tapahtumissa. Vantaan raportissa ehdotettiin myös, että erilaiset kulttuuritapahtumat ja vierailut voisivat tutustuttaa kantaväestöä erilaisiin kulttuureihin sekä edistää suvaitsevaisuutta. Suomalaiset olisi kuitenkin ensin saatava kiinnostumaan monikulttuurisuudesta - ainakin Mikkolan alueella. Suvaitsevaisuus syntyykin vasta tutustumisen ja vuorovaikutuksen kautta, niin kuin haastatteluista kävi ilmi:

*” Ja se että tutustuu muihin kulttuureihin luonnollisesti ja rauhassa, kun tutustumme että voi olla, että sitten ihastumme..”(H4) (Ryhmähaastattelu)*

Tärkeää onkin kartoittaa niitä keinoja, joilla eri kulttuuritaustoista tulevat ihmiset saataisiin toimimaan yhdessä oman asuinalueidensa hyväksi. Maahanmuuttajien osallisuutta asukastoimintaan on tuettava monin eri tavoin, mutta myös kantaväestön yhteistoimintaa olisi hyvä herätellä uudelleen. Suomalaisten osallistumattomuudesta ei kuitenkaan voida vetää vielä suuria johtopäätöksiä ja siksi se olisi myös

mielenkiintoinen tutkimuskohde tulevaisuudessa. Voinhan olla, että he osallistuvat ja ovat verkostoituneet asuinalueidensa ulkopuolella olevaan toimintaan innokkaasti, mutta eivät ole kiinnostuneita lähiympäristönsä toiminnasta. Maahanmuuttajat kaipaavat kuitenkin kontakteja suomalaisiin naapureihinsa, sillä se on väylä tutustua myös suomalaisuuteen.

Opinnäytetyön tekeminen oli mielenkiintoinen ja haastava kokemus. Prosessi oli ammatillisessa kasvussani tärkeä ja koin sen antavan paljon. Omat käsitykseni monikulttuurisuudesta syventyivät ja avautuivat, sekä mielipiteeni varsinkin somalialaisesta ja venäläisestä kulttuurista muuttuivat paljon. Opin näkemään maahanmuuttajat uudesta perspektiivistä. Heistä löytyy suunnaton määrä voimavaraa ja potentiaali, jota asuinalueiden kannatta hyödyntää toiminnassaan. Keskitymme mielestäni liikaa pelkästään niihin heikkouksiin, joita maahanmuuttajilla saattaa olla, esimerkiksi heikko suomen kielen taito ja koulutustaso. Alue- ja projektityön haasteellisuus sekä rikkaus tulivat myös tutuiksi moneen otteeseen Aukastalo-projektin edetessä.

Työni tuotti paljon erilaista tietoa liittyen aukastaloon ja sen monikulttuurisiin toimintoihin. Tulevaisuudessa onkin tärkeää kehittää eri keinoja, joilla monikulttuurista suvaitsevaisuutta saataisiin lisättyä eri asuinalueilla, sillä vanhakantainen sanonta: ”maassa maan tavalla”, ei enää toimi nyky-yhteiskunnassamme. Toivon, että Mikkolan Aukastalo- Telluksen toiminta jatkuu tulevaisuudessa yhtä monimuotoisena kuin se on alkanutkin. Sen merkitys on tullut työni kautta osoitettua.

## LÄHTEET

Alasuutari, Pertti 1999: Laadullinen tutkimus. Jyväskylä: Gummerus Oy.

Alho, Olli 2008: Erilaisuuden palvelu ei johda mihinkään. Helsingin Sanomat. 20.4.2008. C 2.

Alitolppa-Niitamo, Anne - Söderling, Ismo - Fågel, Stina 2005: Olemme muuttaneet. Näkökulmia maahanmuuttoon, perheiden kotoutumiseen ja ammatillisen työn käytäntöihin. Väestöliitto: Vammalan Kirjapaino Oy.

Beqiri, Nexhat 2008: Yhdenvertaisuus asumisessa - selvityksen tulosten esittelytilaisuus. Sisäasiainministeriö. Helsinki. 26.8.2008.

Bäcklund, Pia- Korhonen, Heli 1998: Paikallisyhteisön käsite ja asumisen arki. Juurtumisen, asukasaktiivisuuden ja sosiaalisen vuorovaikutuksen tarkastelua. Helsinki. Tietokeskus.

Eskola, Jari- Suoranta, Juha 1998: Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Helsingin Asukastaloverkostoyhdistys 2008: Asukastalot. Yhdistys. Verkkodokumentti. <[http://www.asukastalot.hai.fi/haty\\_yhdistys.html](http://www.asukastalot.hai.fi/haty_yhdistys.html)>. Luettu 13.4. 2008.

Hietikko, Merja 2004: Urban Helsinki - Vantaa. Julkaisut 2003. Asumisneuvojalla säästöjä. Kontulan kiinteistöt Oy:n asumisneuvoprojektin 1999-2000 arviointi. Verkkodokumentti. <<http://www.urbanfinland.info/dman/Document.phx?cmd=download&action=view&documentId=by09204140207538.pdf>>. Luettu 13.4.2008

Hirsjärvi, Sirkka - Hurme, Helena 2001: Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Huttunen, Laura- Löytty, Olli- Rastas, Anna 2005: Suomalainen vieraskirja. Kuinka käsitellä monikulttuurisuutta. Tampere: Vastapaino

- Joroinen, Tuula 2005: Maahanmuuttajien elinolot pääkaupunkiseudulla. Helsinki: Helsingin kaupunki. Tietokeskus.
- Joroinen, Tuula 2003: Helsingin ulkomaalaispolitiikan teoria ja käytäntö. Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa. Helsinki: Helsingin kaupunki. Tietokeskus
- Karjalainen, Pekka 2004: Uudenlaisia otteita ja kertaustyyliä. Lähiöuudistus 2000-ohjelman arvioinnin loppuraportti. Helsinki: Edita Prima Oy
- Karmela, Liebkind 2000: Monikulttuurinen Suomi. Etniset suhteet tutkimuksen valossa. Helsinki: Gaudeamus.
- Kurki, Leena 2006: Sosiokulttuurinen innostaminen. Tampere: Vastapaino.
- Kurki, Leena 2002 : Sosiokulttuurinen innostaminen. Verkkodokumentti.  
<<http://www.prohumanum.fi/artikkelit/kurki.html>>. Luettu 27.8.2008.
- Kotilo 2006: Hyvän asumisen puolesta - esite. Suomen Pakolaisapu ry.
- Mäenpää, Kaisa 2007: Getting together in Mikkola. Six Degrees /9.10.
- Mäkelä, Klaus 1990: Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta. Helsinki: Gaudeamus
- Niva, Seppo 2003: Mikkola - alueselvitys. Kehittämisen tavoitteet. Vantaan kaupunki. Verkkodokumentti.<[www.vantaa.fi/i\\_liitetiedosto.asp?path=1;135;137;222394;2966;12181;12190](http://www.vantaa.fi/i_liitetiedosto.asp?path=1;135;137;222394;2966;12181;12190)>. Luettu 1.1. 2008
- Opetushallitus 2003: Asiantuntijaraadin SWOT- analyysi. Verkkodokumentti.  
<<http://www.oph.fi/page.asp?path=1;443;3086;3987;19384;25359;25360;25362>>. Luettu 11.10.2008.
- Pohjanpää, Kirsti- Paananen, Seppo- Nieminen, Mauri 2003: Maahanmuuttajien elinolot. Venäläisten, virolaisten, somalialaisten ja vietnamilaisten elämää Suomessa 2002. Helsinki: Tilastokeskus.

- Roivainen, Irene 1999: Sokeripala metsän keskellä. Lähiö sanomalehden konstruktiona. Helsinki: Paintmedia Oy.
- Rustanius, Mirjami 2008: Mikkolan ”Olkkari”- projektin esittely. Suomen Pakolaisapury.
- Ruusuvuori, Johanna - Tiittula, Liisa 2005: Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.
- Salo, Kalevi - Kerminen Ulla-Maija 2008: Kontula on vihreä, hyvin hoidettu ja viihtyisä lähiö. Helsingin Sanomat. 29.9.2008. C6
- Suomen Pakolaisapu 2007: KOTILO- Asumisneuvonta ja konfliktien ehkäisy- ja sovittelutyö maahanmuuttajavaltaisissa taloissa -hanke. Suomen Pakolaisavun vuoden 2008 tarkennettu toimintasuunnitelma.
- Suomen Pakolaisapu 2008: Järjestö. Kotimaan toiminta. Ulkomaan toiminta. Verkkodokumentti. <<http://www.pakolaisapu.fi/>>. Luettu 25.2.2008.
- Vantaan kaupunki 2003: Monikulttuurisuusohjelman seurantaraportti 2003. Verkkodokumentti.<[http://www.vantaa.fi/i\\_alaetusivu.asp?path=1;135;137;1623.](http://www.vantaa.fi/i_alaetusivu.asp?path=1;135;137;1623.)>. Luettu 15.4.2008.
- Vartianen-Ora, Päivi 1996: Paossa. Perusasiaa pakolaisista meillä ja muualla. Helsinki :Edita
- Ympäristöministeriö 2008/1: Lähiöiden kehittäminen. Verkkodokumentti. ><http://www.environment.fi/print.asp?contentid=294107&lan=fi&clan=fi.>>. Luettu 8.9.2008
- Ympäristöministeriö 2008/2: Lähiöiden kehittämisohjelma 2008-2011. Verkkodokumentti.<<http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=21433&lan=fi.>>. Luettu 8.9.2008.

## LIITE 1

Oppinäytetyöni tarkoituksena on selvittää kävijöiden ja työntekijöiden kokemuksia ja mielipiteitä asukastalosta ja sen monikulttuurisista toiminnoista. Lisäksi selvitän kehittämideoita asukastalon tulevaisuutta varten. Haastateltavien nimet tai henkilöllisyys eivät tule näkyviin työhöni. Käsittelen aineistoa luottamuksellisesti ja nauhoitukset jäävät minulle.

## TEEMAHAASTATTELURUNKO

### 1. Asukastalo- Tellus paikkana ja toimitilana

- tilat, viihtyvyys, tietokonehuone, avoimuus
- asukastalon tarpeellisuus Mikkolassa
- (- haastateltava 5: millaisia ihmisiä on käynyt ja mitä he ovat tarvinneet)

### 2. Asukastalo- Telluksessa järjestetyt toiminnot (Liite 2)

- Kotilo-hankkeen asukasillat, tapahtumat, kurssit ja ”avoimet ovet”
- muiden järjestöjen toiminta
- asukkaiden oma toiminta
- monipuolisuus, kiinnostavuus, ajankohtaisuus
- tutustumispaikkana muihin ihmisiin

### 3. Asukastalon monikulttuuriset toiminnot:

#### monikulttuurinen ilta ja samбуusien tekokurssi

- miten onnistui?
- opitteko uutta? mitä? hyöty?
- miten tärkeää on tutustua toisiin kulttuureihin? miksi?

### 4. Asukasta- Telluksen kehittäminen. SWOT- analyysi (Liite 3)

- haluaisitteko järjestää lisää omaa toimintaa? millaista toimintaa?

## LIITE 2

## Missä tapahtumissa ja toiminnoissa olit mukana?

## 1. Tapahtumat:

- pikkujoulu
- ystävänpäivä

## 2 Asukasillat:

- kodin paloturvallisuus
- lähipoliisin vierailu
- monikulttuurinen ilta: somali- ja venäläiskulttuurit esittäytyvät
- kukkien hoito ja parvekeistutukset

## 3. Kurseja:

- asumiskurssi,
- ompeluryhmä
- somalialaisten sambuusien valmistus-kurssi

## 4. Muu toiminta:

- Avoimet ovet
- asukastalon muiden järjestöjen toiminta
- omaryhmä



## LIITE 3

## ASUKASTALO-TELLUS

Nyt	<b>VAHVUUDET/HYVÄT PUOLET</b>	<b>HEIKKOUEDET/HUONOT PUOLET</b>
Tulevai- suudessa	<b>MAHDOLLISUUDET/ IHANTEET</b>	<b>UHAT/HAASTEET</b>

## LIITE4

## ASUKASKYSELY TELLUKSEN TOIMINNASTA

Tämän kyselyn avulla kartoitamme Mikkolan asukkaiden toivomuksia Asukastalo- Telluksen toiminnasta. Valmiita ehdotuksia kursseista ja teemailloista on kyselyyn tehty, mutta voit myös tuoda omia ehdotuksia esille. Teemaillat ovat kaikille avoimia asukasilloja, joissa alan ammattilaiset käsittelevät aihetta asukkaiden kanssa.

sukupuoli:    nainen                      mies                      ikä: \_\_\_\_\_

1.	<p>Rastita <u>3</u> sinua kiinnostavaa teemailtaa.</p> <p>1. Kierrätys ja ympäristön suojelu</p> <p>2. Turvallisuus lähiympäristössä</p> <p>3. Päihteet ja niiden vaikutus</p> <p>4. Aikuiskoulutus</p> <p>5. Vanhemmuus ja kasvatus</p> <p>6. Hyvä naapuruus ja siihen vaikuttaminen</p> <p>7. Monikulttuurinen ympäristö</p> <p>8. Oma ehdotus _____</p>
2.	<p>Rastita <u>3</u> sinua kiinnostavaa kurssia. Kohdassa 6. voit kirjoittaa toivomasi kielen.</p> <p>1. Kotitalouskurssi</p> <p>2. Ompelu/käsityökurssi</p> <p>3. Liikuntakurssi</p> <p>4. Kuvataidekurssi</p> <p>5. Musiikkikurssi</p> <p>6. Kielikurssi _____</p> <p>7. Oma ehdotus _____</p>
	<p>Muita toivomuksia: _____</p> <p>_____</p> <p style="text-align: center;"><b>KIITOS VASTAUKSESTASI !!</b></p>